

Kooskõlastustabel

Kooskõlastaja	Märkus	Märkusega arvestamine või mitteamvestamine ning selle põhjendus ja selgitus
Eesti Linnade ja Valdade Liit	ELVLi poolt kooskõlastame eelnõu, sest omavalitsustelt sisulisi märkusi ei tulnud.	

Arvamuse andja	Arvamus/ettepanek	Arvamuse/ettepanekuga arvestamine või mitteamvestamine ning selle põhjendus ja selgitus
Eesti Ametiühingute Keskliit	Eesti Ametiühingute Keskliit nõustub esitatud kutseaduse eelnõuga ja täiendavad ettepanekud meil puuduvad.	Võtame teadmiseks.
Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse (EVS)	<p>Kommentaari puudutab eelnõu seletuskirja lisa 1 olevat rakendusakti kavandit „Kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord“. Kavandi §-de 3 ja 16 kohaselt peab kutseasutus kutsestandardi kavandi koostamisel tuginema muuhulgas ka rahvusvahelistele standarditele.</p> <p>Kuna ei ole aru saada, kas mõeldud on rahvusvahelisi kutseharidust puudutavaid standardeid või rahvusvaheliste standardimisorganisatsioonide (ISO, IEC) vastuvõetud standardeid, siis juhime tähelepanu, et <u>kui tegemist on standardimisorganisatsiooni poolt vastuvõetud standarditega, on toote nõuetele vastavuse seaduse § 42 lg 6 kohaselt lubatud tehnilises normis standardile kohustuslikku viidet sätestada üksnes Eestile rahvusvahelisest õigusest või Euroopa Liidu õigusaktist tulenevate kohustuste täitmisel.</u></p> <p>Kui viidatud alus puudub, tuleks standardi kohustusliku järgimisega seotud nõue sõnastada soovituslikult või kaaluda selle välja jätmist. Võimalikud näited soovitusliku sõnastuse kasutamisel: <i>soovitavalt asjakohastele standarditele, võimalusel asjakohastele standarditele</i> vm sobiv sõnastus.</p> <p>EVS oleks tänulik ka tagasiside (aadressile haidi.kanamae@evs.ee) eest, kui viidatud sätetes on rahvusvaheliste standardite puhul siiski silmas</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Määruse kontekstis on mõeldud kutse- ja kõrgharidust ning kutsealast tegevust puudutavaid rahvusvahelisi standardeid, mitte standardimisorganisatsioonide standardeid.</p>

	<p>peetud üksnes kutseharidust puudutavaid standardeid, siis on edaspidi teada, et tegu ei ole standardimisorganisatsioonide standarditega (ISO, IEC, EN või neid üle võtvad Eesti standardid).</p>	
<p>Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)</p>	<p>§ 7 Kutsestandard Eelnõu § 7 kohaselt koostatakse kutsestandard üksnes juhul, kui kutse omamine on tööturule ligipääsu või kutsealaste hüvede eelduseks. EMTL ei toeta kutsestandardite sellist piiritlemist. Mööbli- ja puidutöötlemise erialad ei ole seadusega reguleeritud, kuid kutsestandard täidab sektoris kvaliteediraamistiku, tasemekirjelduse ja rahvusvahelise võrreldavuse funktsiooni. Kutsestandardi kadumine reguleerimata, kuid majanduslikult olulistes tööstusvaldkondades vähendaks erialade professionaalset staatust, kahjustaks noorte huvi tootmiserialade vastu ning nõrgestaks sektori konkurentsivõimet nii sise- kui välisturgudel. EMTL teeb ettepaneku täiendada sätet nii, et kutsestandardit oleks võimalik koostada ka majanduslikult olulistes, kuid reguleerimata kutsetegevuse valdkondades, kui tööandjate või valdkondlike organisatsioonide hinnangul on see vajalik kutsealase kvaliteedi, rahvusvahelise võrreldavuse või tööturu läbipaistvuse tagamiseks.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu eesmärk on muuta kutsestandardite kasutamine sihitumaks ning keskendada nende rakendamine eelkõige juhtudele, kus kutse olemasolu on vajalik tööturule ligipääsuks või kutsealaste õiguste ja hüvede kasutamiseks. Selline lähenemine võimaldab vähendada kutsesüsteemi liigset bürokraatiat ning tagada, et <u>kutsestandardid täidavad oma põhifunktsiooni – olla kutsealase kompetentsuse hindamise alus olukordades, kus kutse omamine on õiguslikult või sisuliselt vajalik.</u> Võrreldes VTKga, mille järgi algselt oli soov alles jätta vaid reguleeritud kutsed, on eelnõu väljatöötamisel oluliselt arvestatud töömaailma osapoolte sisendiga ning kutsestandardi koostamise vajaduse aluseks laiemalt kirjeldatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust täiendatakse arvestades ettepanekut nii, et <i>oleks tagatud kutsestandardite koostamine tõendatud vajaduse korral.</i></p>
<p>Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)</p>	<p>§ 8 Kompetentsiprofiil Eelnõu § 8 näeb ette, et õppekavade aluseks saab kompetentsiprofiil, mis koostatakse koostöös tööandjatega. EMTL toetab kompetentsiprofiilide kasutuselevõttu, kuna see võimaldab paindlikumalt reageerida tööturu muutustele ning arvestada kiiresti arenevaid tootmistehnoloogiaid, sealhulgas CNC-tehnoloogiat ja digitaliseerimist. Samas ei tohi kompetentsiprofiil asendada kutsestandardit ilma võrdväärse kvaliteediraamistikuta. Peame vajalikuks sätestada seaduses tööandjate ja erialaliitude kohustuslik ning sisuline esindatus kompetentsiprofiilide koostamisel.</p>	<p>Selgitame. Eelnõu kohaselt koostatakse kompetentsiprofiilid koostöös töömaailma esindajatega ning nende väljatöötamisel kasutatakse valdkondlike eksperdikogude sisendit. Vald kondlikud eksperdikogud koosnevad tööandjate, töötajate, kutse- ja erialaühenduste, haridus- ja koolitusasutuste ning riigi esindajatest, mis tagab tööandjate ja erialaliitude sisulise kaasamise kompetentsiprofiilide väljatöötamisse.</p>

		Tööandjate ja erialaliitude osalemine kompetentsiprofiilide koostamisel on tagatud süsteemi ülesehituse kaudu ning seetõttu ei peeta vajalikuks täiendava esindatuskohustuse sätestamist seaduse tasandil. Täpsemad koostamise põhimõtted ja meetodika kehtestatakse rakendustasandil.
Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)	<p>§ 12 Valdkondlik eksperdikogu Eelnõu § 12 kohaselt asendatakse kutsenõukogud valdkondlike eksperdikogudega. EMTL toetab süsteemi lihtsustamist ja dubleerimise vähendamist, kuid tööandjate ja erialaliitude tugev ning selgelt sätestatud esindatus peab olema tagatud. Valdkondliku tootmiskompetentsi nõrgenemine kahjustaks oskuste kirjeldamise kvaliteeti ning vähendaks süsteemi praktilist väärtust tööandjate jaoks.</p>	<p>Selgitame. Eelnõu kohaselt moodustatakse valdkondlikud eksperdikogud tööandjate, töötajate, kutse- ja erialaühenduste, haridus- ja koolitusasutuste ning riigi esindajatest. Selline koosseis tagab tööandjate ja erialaliitude osaluse valdkonna kompetentsusnõuete kujundamises ning tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsimises. Täpsem koosseisu kujundamine jäetakse paindlikkuse tagamiseks rakendustasandile.</p>
Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)	<p>§ 18 Esmakutse andmine Eelnõu § 18 kohaselt annab õppeasutus tasemeõppe lõpetamisel esmakutse ning üldreeglina ei toimu enam tööandjate eraldi kutseeksamit. EMTL ei toeta tööandjate rolli vähenemist tootmiserialade hindamisel. Mööbli- ja puidutöötlemise erialadel on praktiline oskus keskse tähtsusega ning kompetentsuse hindamine peab toimuma reaalse töö- või tootmiskeskonna tingimustes tööandjate osalusel. Peame vajalikuks sätestada võimalus või kohustus tööandjate osalusega praktiliseks hindamiseks tootmiserialadel, et tagada lõpetajate vastavus tööturu tegelikele ootustele</p>	<p>Selgitame. Eelnõu eesmärk on vähendada dubleerivat hindamist ning siduda kutseõppe lõpetamine selgemalt töömaailmas vajalike kompetentsidega. Eelnõu kohaselt peab õppeasutus esmakutse andmisel hindama õppija kompetentsust sobilikus õppe- või töökeskkonnas ning kaasama hindamisse valdkonna tööandjaid. Seega säilib tööandjate roll ka edaspidi kompetentsuse hindamisel ja nende osalus on jätkuvalt ette nähtud õppe lõpphindamise protsessis.</p>
Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)	<p>§ 24 Kutse andmise otsuse peatamine Eelnõu § 24 näeb ette kutse andmise otsuse peatamise võimaluse. EMTL toetab seda sätet, kuna see tugevdab süsteemi usaldusväarsust ning aitab tagada, et kutse vastab tegelikule kompetentsusele.</p>	Teadmiseks võetud.
Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)	<p>§ 25 Kutse taotlemise kulud ja riigilõiv Eelnõu § 25 kohaselt on kutse taotlemise tasu kulupõhine ning riigilõiv suureneb.</p>	<p>Arvestatud. Võttes arvesse mitmetelt partneritelt saadud tagasisidet ning välja toodud riske jäetakse eelnõust</p>

	Toetame läbipaistvuse ja kulupõhisuse põhimõtet, kuid palume hinnata riigilõivu tõusu mõju väiksematele erialaliitudele ja sektoriorganisatsioonidele, et vältida nende osalusvõime vähenemist kutsesüsteemis ja tööandjate esindatuse koondumist üksikute suuremate osapoolte kätte.	välja riigilõivu tõstmine, et säilitada laiapõhjaline ligipääs kutse andja õiguste taotlemisele.
Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)	§ 36 Üleminekusätted Eelnõu § 36 kohaselt kehtivad kutsestandardid kuni 31.12.2028. Üleminekuperiood on vajalik, kuid oluline on tagada selge kommunikatsioon ja praktilised juhised sektoritele, et vältida ebakindlust ettevõtetes ja õppeasutustes ning tagada sujuv üleminek.	Teadmiseks võetud. Oleme eelnõus täpsustanud üleminekuperioodi, mille jooksul kehtivad olemasolevad kutsestandardid kuni 31. augustini 2029. Üleminekuperioodi eesmärk on tagada kutsesüsteemi muudatuste järkjärguline rakendamine ning anda sektoritele ja õppeasutustele piisav aeg uue süsteemiga kohanemiseks.
Eesti Mööblitootjate Liit (EMTL)	Põhimõtteline seisukoht sektori vaates Soovime rõhutada põhimõttelist küsimust. Eesti mööbli- ja puidutööstus ei ole hobiharidus ega huvitegevus, vaid ekspordile suunatud ja tehnoloogiliselt arenev tööstussektor, millel on oluline roll Eesti majanduses ja regionaalses tööhõives. Kutsestandardite piiramine üksnes reguleeritud kutsealadele võib viia olukorraneni, kus tootmiserialade professionaalne raamistik nõrgeneb ning neid käsitletakse mitte-strateegiliste oskustena. Selline käsitlus ei kajasta sektori tegelikku majanduslikku kaalu ega arengupotentsiaali. Peame vältimatuks, et mööbli- ja puidutöötlemise erialasid käsitletakse tööstuslike ja majanduslikult oluliste valdkondadena ning nende professionaalne kompetentsiraamistik säiliks. Kokkuvõte Eesti Mööblitootjate Liit toetab kutsesüsteemi ajakohastamist ja hariduse ning töömaailma tugevamat lõimimist. Reform peab toimuma viisil, mis säilitab tööandjate sisulise rolli, võimaldab kutsestandardite kasutamist majanduslikult olulistest reguleerimata sektorites.	Teadmiseks võetud.
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	Eelnõu § 5. Kutsetegevuse valdkond ja kutseala lõige 3 sätestab: (3) <i>Kutseala on samalaadset kompetentsust eeldav kutsetegevus.</i> Seletuskiri selgitab, et eelnõu loob õigusselgust: Kehtivas kutseseaduses puudub eraldi paragrahv, mis defineeriks „kutseala“ mõiste. Uue seaduse	Osaliselt arvestatud. Kutseala definitsioon eelnõus ja seletuskirjas täpsustatud.

	<p>lõige 3 määratleb kutseala uue mõistena samalaadset kompetentsust eeldava kutsetegevusena, mida võib olla mitu. Nii kuuluvad õpetamise kutseala sisse õpetaja, kutseõpetaja, sotsiaalpedagoogi ja eripedagoogi kutsetegevused. Kutsesüsteemi rakendumise analüüs ja OSKA uuringud on näidanud, et senine kutsealade ja valdkondade määratlus on olnud ebaselge ja killustunud.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada §5 lõiget 3 järgnevalt:</p> <p>(3) Kutseala on samalaadset kompetentsust eeldav kutsetegevus. Kutsealad määratleb valdkondlik eksperdikogu lähtudes asjakohastest klassifikaatoritest või valdkondlikest standarditest.</p> <p>Täiendavaks küsimuseks antud teemal on kas eelnõus kasutatav termin “kutseala” on inglise keeles „<i>profession</i>“ nii nagu kasutatakse rahvusvahelises klassifikaatoris ISCO-08-s?</p>	
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	<p>Eelnõu § 6 Kutse, kutsetase, osakutse ja esmakutse sätestab lõikes 4: <i>Esmakutse on õppeasutuse otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik kompetentsiprofilis kirjeldatud ametialased kompetentsid.</i></p> <p>Oleme seisukohal, et ainult õppeasutuse enda esindajate poolt langetatud otsusest ei piisa vajaliku kompetentsuse tõendamiseks. Kui tööandjate esindajat hindamisprotsessi ja otsustamisse ei kaasata, siis muutub esmakutse sisuliselt kooli lõputunnistuseks mis ei pruugi tööturule tegelikult omandatud kompetentsidest tõest ülevaadet anda.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada §6 lõiget 4 järgnevalt: Esmakutse on õppeasutuse ja tööandjate ühise otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik kompetentsiprofilis kirjeldatud ametialased kompetentsid.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamisse valdkonna tööandjaid. See tähendab, et õppija kompetentsuse hindamises osalevad lisaks õppeasutusele ka töömaailma esindajad. Täpsemad õppe hindamisse kaasamise viisid kirjeldatakse vastava haridustaseme õigusaktides näiteks kutseharidusstandardis. Haridusstandardid reguleerivad õppe alustamise ning lõpetamise tingimused ning ka kehtivas õiguses on õppe lõpetamisel kutseeksamite läbiviimine kutsehariduse õppekavade lõpetamisel kirjeldatud kutseharidusstandardis.</p>
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	<p>Eelnõu § 7 Kutsestandard sätestab lõikes 2: <i>Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega.</i></p> <p>Kahjuks on antud sätte sisu raskesti mõistetav ja ka seletuskiri ei too selgust kuna on täpselt sama sõnastusega.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu eesmärk on muuta kutsestandardite kasutamine sihitumaks ning keskendada nende rakendamine eelkõige juhtudele, kus kutse olemasolu on vajalik tööturule ligipääsuks või kutsealaste õiguste ja hüvede kasutamiseks. Selline lähenemine</p>

	<p>Seepärast teeme ettepaneku asendada eelnõu lõige 2 järgmiste uues sõnastuses lõigetega:</p> <p>(2) Kutsestandard koostatakse juhul kui ilmneb avalikust huvist või ohutusest või tööturu toimivusest või ohust isiku varale tingitud tõendatud vajadus teatud kutsealal või ametialal kvalifikatsiooni väärtustamiseks või tööturule ligipääsu reguleerimiseks.</p> <p>(2)1 Kutsestandard koostatakse ja uuendatakse tööturu algatusel ja tööturu osapooltelt saadud sisendi alusel, et määratleda minimaalne teadmiste, oskuste ja hoiakute lävend kutsealal või ametialal tegutsemiseks.</p>	<p>võimaldab vähendada kutsesüsteemi liigset bürokraatiat ning tagada, et kutsestandardid täidavad oma põhifunktsiooni – olla kutsealase kompetentsuse hindamise alus olukordades, kus kutse omamine on õiguslikult või sisuliselt vajalik. Võrreldes VTKga, mille järgi algselt oli soov alles jätta vaid reguleeritud kutsed, on eelnõu väljatöötamisel oluliselt arvestatud töömaailma osapoolte sisendiga ning kutsestandardi koostamise alused paindlikumalt kirjeldatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust täiendatakse arvestades ettepanekut nii, et oleks tagatud kutsestandardite koostamine tõendatud vajaduse korral.</p> <p>„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isik tööturul osalemine või tööalaste hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega või juhul, kui selleks on tööturu osaliste tõendatud vajadus.“</p>
<p>Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit</p>	<p>Eelnõu § 10 sätestab lõike 3 punktis 5): kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid.</p> <p>Siin on probleemiks miks keegi teine peale Kutseasutuse (nt. valdkondlik erialaliit) ei saa kompetentsiprofiilide või kutsestandardite kavandeid ise koostada vaid seda peab igal juhul tegema Kutseasutus kus vajalik valdkondlik ekspertiis tegelikult puudub.</p> <p>Teeme ettepaneku muuta §10 lõike 5 sõnastust järgnevalt: <i>kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamise, ning uuendamise korraldamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid.</i></p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Kutseasutus on kohustatud eelnõu järgi arvestama kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel valdkondlike eksperdikogude ettepanekuid ja eksperthinnanguid, et säiliks töömaailma sisuline kaasärääkimine ja sisend tööturul vajalike kompetentsusnõuete kirjeldamisel.</p> <p>Eelnõu § 12 lõikes 3 nähakse ette VEK roll nii kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamiseks kui uuendamiseks, samuti eksperthinnangute andmiseks mõlemal juhul. Muuhulgas on VEK roll sisuliselt hinnata, kas kutsestandard või kompetentsiprofiil vastab sellele määratud kvalifikatsiooniraamistiku tasemele, kas nõuded kompetentsusele on piisavad ning</p>

		<p>proportsionaalsed. Seega kutseasutuse ülesanne on kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamine, kuid nende algatamiseks, sisuliseks valideerimiseks ja muutmiseks vajabki kutseasutus sisendit valdkonna ekspertidelt.</p>
<p>Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit</p>	<p>Eelnõu § 12 Valdcondlik eksperdikogu sätestab lõikes (3): <i>Valdkondliku eksperdikogu ülesanded on:</i> 1) <i>ettepanekute tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja uuendamiseks;</i> 2) <i>eksperthinnangu andmine kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite kavanditele;</i> VEK teeb eelnõu kohaselt ainult ettepanekuid kompetentsiprofiili ja kutsestandardi koostamiseks ning tegeliku otsuse langetab Kutseasutus. Vastava kutsetegevuse valdkonna ekspertteadmine aga Kutseasutuses puudub ning võib tekkida olukord kus Kutseasutus mingil põhjusel ettepanekuid ei kinnita aga kompetentsiprofiil või kutsestandard on tööandjate hinnangul tegelikult vajalik. Teeme ettepaneku sõnastada §12(3) järgnevalt: Valdkondliku eksperdikogu ülesanded on: 1) kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamise ja uuendamise otsustamine; 2) kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite kavandite heakskiitmine;</p>	<p>Mittearvestatud. Nõustume, et töömaailma sisuline osalus on kutsesüsteemi legitiimsuse alus. Selgitame, et VEKile ei saa anda otsustusõigust, sest tegemist on kollektiivorganiga ja kollektiivorgani otsuste eest saab õigusliku vastutuse võtta juriidiline isik/asutus, kes selle organi moodustab.</p> <p>Otsustusõiguse viimine kutseasutusele lahendab kehtivas õiguses esinevat probleemi õigusselgusega, kus kollegiaalse haldusorgani sisuline vastutus ei ole praktikas olnud selgelt eristatav. Haldusotsuse tegemise pädevus koos sellega kaasneva vastutusega antakse selgelt kutseasutusele, tagades, et otsuse tegija ja vastutaja on üks ning menetlusprotsessid on läbipaistvad ja üheselt mõistetavad.</p> <p>Eelnõu § 12 lõikes 3 nähakse ette VEK roll nii kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamiseks kui uuendamiseks, samuti eksperthinnangute andmiseks mõlemal juhul. Muuhulgas on VEK roll sisuliselt hinnata, kas kutsestandard või kompetentsiprofiil vastab sellele määratud kvalifikatsiooniraamistiku tasemele, kas nõuded kompetentsusele on piisavad ning proportsionaalsed. Seega kutseasutuse ülesanne on kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamine, kuid nende algatamiseks, sisuliseks</p>

		<p>valideerimiseks ja muutmiseks vajab kutseasutus sisendit valdkonna ekspertidelt.</p> <p>Selline lahendus võimaldab kaasata süsteemi kujundamisse tööandjate, töötajate ja haridusvaldkonna esindajate ekspertiisi, säilitades samal ajal avaliku võimu otsustusvastutuse kutseasutusel.</p>
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	<p>Eelnõu § 12. Valdkondlik eksperdikogu lõige 4 sätestab: <i>Valdkondlike eksperdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.</i></p> <p>Selleks, et antud lõige oleks kooskõlas eelnõu §10 lõige 3 punktiga 12 teeme ettepaneku täiendada §12 lõiget 4 järgnevalt: Valdkondlike eksperdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra ning töökorra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Selgitame, et § 12 lõige 4 alusel antava Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatakse VEK-ide moodustamise alused ja tööpõhimõtted. § 10 lõige 3 punkt 12 käsitleb kutseasutuse ülesannet antud määruse alusel VEK-ide tööd korraldada. Ettepanekut võetakse arvesse rakendusaktide väljatöötamisel.</p>
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	<p>Eelnõu § 13 Kutse andja lõige 1 sätestab: <i>Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus, õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.</i></p> <p>Ei saa pidada õigeks kavandatavat olukorda kus ükskõik millises kutsetegevuse valdkonnas (näiteks info-ja kommunikatsioonitehnoloogia) saaks olla kutse andjaks kohalik omavalitsus kes seda vaid soovib omamata tegelikult valdkondlikku pädevust.</p> <p>Teeme ettepaneku muuta §13 lõiget järgnevalt: Teeme ettepaneku muuta §13 lõiget järgnevalt: Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus, või õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Kutse andja õiguste andmisel täpsustatakse, et kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus või õppeasutus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse. Kohaliku omavalitsuse üksus eemaldatakse võimalike kutse andjate hulgast.</p>

<p>Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit</p>	<p>Eelnõu § 20 Kutseksam ja hindamine lõige 1 sätestab: <i>Kutseksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsuste olemasolu kutse taotlejal.</i> Tegelikult eelnõu ei näe ette esmakutse andmise alusena kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsuste olemasolu kontrollimist kutseksamina vaid õppeasutus viib läbi §16 lõike 2 punktis 2 kohaselt „kompetentsuse hindamine sobilikus õppe- või töökeskkonnas kaasates valdkonna tööandjaid“. Ja sellega seonduvalt ei toimu ka §16 lõige 4 kohast „elektroonilist kutseksamit“.</p> <p>Seda kinnitab ka seletuskiri korduvalt näiteks punktis 1.1 Sisukokkuvõte: Halduskoormus Eelnõu ei too haldusevälistele isikutele kaasa uusi halduskoormust suurendavaid kohustusi. Halduskoormus väheneb mitmel olulisel viisil: (1) kutseõppe tasemeõppe lõpetajatele kaob dubleeriv kutseksam ja selle asemele tuleb koolilõpukutse (esmakutse), mille saamiseks pole vaja enam sooritada kutseksamit senisel kujul;</p> <p>Eelnevast tulenevalt teeme ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muuta §20 lõiget 1 järgnevalt: Kutseksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsuste olemasolu kutse taotlejal. • Kustutada §16 lõige 4; 	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Eelnõu sätestab kaks kutse andmise liiki: esmakutse ja töömaailma kutse. § 20 reguleerib kutseksamit, mis on aluseks töömaailma kutse andmisel, mitte esmakutse puhul. Seletuskiri kirjeldab selgelt, et esmakutse hindamine toimub õppeprotsessi käigus, rakendades § 16 lõike 2 punktis 2 sätestatud kompetentsuse hindamist sobilikus õppe- või töökeskkonnas kaasates tööandjaid, ning et esmakutse puhul dubleeriv kutseksam kaob. Seetõttu ei ole põhjendatud § 20 ümber sõnastada, kuna see reguleerib ainult töömaailma kutse andmise menetlust. Samuti ei ole põhjendatud § 16 lõike 4 kustutamine, sest see säte reguleerib elektroonilise eksami läbiviimise võimalust juhtudel, kui hindamine toimubksamipõhiselt.</p>
<p>Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit</p>	<p>Täiendav arvamus rakendusaktide kavandite kohta.</p> <p>Kuigi hea õigusloome tava nõuab koos eelnõuga ka rakendusaktide kavandeid siis käesoleval juhul saab tõdeda, et tegemist on ennatlikult liiga detailselt ette valmistatud materjaliga mis võib sõltuvalt võimalikest muudatustest eelnõus ja aruteludest osapooltega vajada põhjalikku ümber tegemist.</p> <p>Toome siin mõned näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendusakti kavand 3 Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseisu ja töökorra kinnitamine (antakse Kutseseaduse § 11 lõike 1 alusel). Selles toodud Vabariigi Valitsuse korraldus näeb ette Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseisu milles valitsussektori ning tegelike tööandjate esindajate tasakaal ei ole paigas. • Rakendusakti kavand 7 Kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord (antakse Kutseseaduse 	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Rakendusaktide kavandite väljatöötamisse kaasatakse seotud osapooled ning ekspertid.</p>

	<p>§ 7 lõike 3 ja § 8 lõike 4 alusel) on koostatud väga detailsena ja ei arvesta valdkondlike eksperdikogude väga olulist rolli. Näiteks</p> <ul style="list-style-type: none"> • (2) Kirjalik ja põhjendatud ühissetepanek kompetentsiprofiili koostamiseks esitatakse tööandjate ja õppeasutuste poolt kutseasutuse ülesannete täitjale. Siin ei ole asjakohane nõuda ühissetepaneku esitamist kuna tööandjatel võib olla selge arusaam tuleviku ametitest (st. vajadusest vähemalt 4 aasta pärast) mida tuleks suures mahus õpetada kuid õppeasutustel puudub kas arusaam või tahe sellega tegelda. <p>§16 lõike 3 kohaselt: Kutseasutus võib kompetentsiprofiili kavandi väljatöötamisse kaasata valdkonna eksperte. Tegelikult on oluline, et valdkondlikke eksperte peab kaasama igal juhul.</p>	
<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu eesmärk</p> <p>Eelnõu seletuskirjas (lk 5) on toodud välja, et kutseseaduse eelnõu eesmärk on parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning korraldada terviklikult ümber kutsesüsteem, et see toetaks eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet.</p> <p>Kaubanduskoda nõustub, et uue kutseseaduse peamine eesmärk peab olema haridus- ja töömaailma sidususe parandamine. Samas leiame, et uue seaduse peamine eesmärk ei peaks olema kutsesüsteemi terviklik ümberkorraldamine. Kutsesüsteemis tuleb kahtlemata teatud muudatusi teha, aga need muudatused on vahendiks, et suurendada haridus- ja töömaailma sidusust.</p> <p>Praeguse eelnõu kitsaskohana näeme seda, et eelnõu keskendub suurel määral kutsesüsteemi ümberkorraldamisele, kuid vähem rõhku on pandud haridus- ja töömaailma sidususe parandamisele. Meie hinnangul on eelnõus ka punkte, mille jõustumisel kaasneb risk, et haridus- ja töömaailma seos väheneb, mitte ei suurene. Näiteks on meie hinnangul risk, et väheneb töömaailma roll kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamisel ja uuendamisel. Isegi kui see risk ei realiseeru praktikas, võib tajutava riski olemasolu vähendada töömaailma usaldust ja kindlustunnet kutsesüsteemi osas.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanekud:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sõnastada seletuskirjas eelnõu peamine eesmärk järgmiselt: 	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas täpsustatud eelnõu eesmärki.</p>

	<p>„Kutseseaduse eelnõu eesmärk on parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning korraldada terviklikult ümber kutsesüsteem, et see toetaks eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet.“</p> <p>Teha eelnõus ja seletuskirjas täiendavaid muudatusi, et uus kutseseadus aitaks paremini ühendada haridus- ja töömaailma. Täpsemad ettepanekud sisalduvad alljärgnevatel punktides.</p>	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 3 lg-d 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:</p> <p>„§ 3. <i>Kompetentsus, kompetents ja kvalifikatsioon</i></p> <p>(1) <i>Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.</i></p> <p>(2) <i>Kompetents on teadmiste, oskuste ning kogemuste ja hoiakute kogum, mis võimaldab täita kindlat töö- või õppeülesannet või tegutseda teatud olukorras.</i>“</p> <p>Kuna mõiste „kompetents“ defineerimisel kasutatakse sõna „oskused“, siis teeme ettepaneku lisada oskused ka kompetentsuse mõistesse.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u></p> <p>Sõnastada eelnõu § 3 lg 1 järgmiselt:</p> <p>„(1) <i>Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, <u>oskusi</u>, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.</i>“</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõusse täiendatud</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 5 on sõnastatud järgmiselt:</p> <p>„§ 5. <i>Kutsetegevuse valdkond ja kutseala</i></p> <p>(1) <i>Kutsetegevuse valdkond on terviklik majandus- või ühiskonnaelu valdkond, mis hõlmab mitut omavahel seotud kutseala.</i></p> <p>(2) <i>Kutsetegevuse valdkondade loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.</i></p> <p>(3) <i>Kutseala on samalaadset kompetentsust eeldav kutsetegevus.</i>“</p> <p>Kuigi seletuskirjas (lk 12) on toodud välja, et muudatuse eesmärk on luua selgem ja ühtsem raamistik kutsealade ja kutsetegevuse valdkondade määratlemiseks, siis meile jääb ebaselgeks, mida mõeldakse mõiste „kutseala“ all. „Kutseala“ mõiste osas on õigusselguse tagamine</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõus on täpsustatud kutseala mõistet.</p>

	<p>hädavajalik, sest selle mõistega on muu hulgas seotud nii kutsestandardi kui ka kompetentsiprofiili koostamine.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas (lk 12) on üksnes kirjas, et kehtivas kutseseaduses puudub eraldi paragrahv, mis defineeriks „kutseala“ mõiste ning uue seaduse lõige 3 määratleb kutseala uue mõistena samalaadset kompetentsust eeldava kutsetegevusena, mida võib olla mitu. Lisaks on seletuskirjas näide, et õpetamise kutseala sisse kuuluvad õpetaja, kutseõpetaja, sotsiaalpedagoogi ja eripedagoogi kutsetegevused.</p> <p>Meie hinnangul võiks seletuskirjas olla põhjalikum selgitus „kutseala“ mõiste osas. Samuti võiks seletuskiri lisaks õpetamise kutsealale sisaldada rohkem näiteid kutsealade kohta.</p> <p>Eelnõu kohaselt kehtestatakse valitsuse määrusega kutsetegevuse valdkondade loetelu. Jääb ebaselgeks, kas ja kes koostab kutsealade loetelu. Kui oleks olemas kutsealade loetelu, siis aitaks see suurendada õigusselgust „kutseala“ mõiste osas. Teeme ettepaneku anda valdkondlikule eksperdikogule kohustus määrata kutsealad.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanekud:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Täiendada seletuskirjas „kutseala“ mõiste selgitust ning tuua seletuskirjas rohkem kutsealade näiteid. • Täiendada eelnõu § 5 lg 3 2. lausega järgmises sõnastuses: „Kutsealad määratleb valdkondlik eksperdikogu.“ 	
<p>Eesti Kaubandus- Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu § 6 lg 4 on sõnastatud järgmiselt: <i>„(4) Esmakutse on õppeasutuse otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik ametialases kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid.“</i></p> <p>Meile valmistab muret, et esmakutse saamiseks piisab üksnes õppeasutuse otsusest. Muudatuse tulemusena võib nõrgeneda koostöö õppeasutuste ja tööandjate vahel, sest tööandjatel pole edaspidi rolli õpitulemuste või omandatud oskuste kvaliteedi hindamisel. See võib vähendada tööandjate usaldust kutsekoolide lõpetajate osas.</p> <p>Kuigi eelnõu § 16 lg 2 p-s 2 on kirjas, et esmakutse andmisel on õppeasutuse ülesandeks kutse andjana hinnata kompetentsuse sobilikkust õppe- või töokeskkonnas kaasates valdkonna tööandjaid, siis see ei maanda</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamisse valdkonna tööandjaid. See tähendab, et õppija kompetentsuse hindamises osalevad lisaks õppeasutusele ka töömaailma esindajad. Täpsemad õppe hindamisse kaasamise viisid kirjeldatakse vastava haridustaseme õigusaktides näiteks kutseharidusstandardis. Haridusstandardid reguleerivad õppe alustamise ning lõpetamise tingimused ning ka kehtivas õiguses on õppe lõpetamisel kutseeksamite läbiviimine kutsehariduse</p>

	<p>meie hinnangul piisavalt eelnevas punktis kirjeldatud riski. Leiame, et esmakutse andmiseks peab olema õppeasutuse ja töömaailma ühine otsus. Näiteks võiks valdkondlikul eksperdikogul olla kohustus nimetada valdkonna tööandjaid, kes teevad koos õppeasutusega ühiselt otsuse.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u> Sõnastada eelnõu § 6 lg 4 järgmiselt: <i>„(4) Esmakutse on õppeasutuse ja valdkonna tööandjate ühise otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik ametialases kompetentsiprofilis kirjeldatud kompetentsid.“</i></p>	<p>õppekavade lõpetamisel kirjeldatud kutseharidusstandardis.</p>
<p>Eesti Kaubandus- Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu § 7 lg 2 on sõnastatud järgmiselt: <i>„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega.“</i></p> <p>Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, millistel juhtudel koostatakse edaspidi kutsestandard. Selles osas ei ole abi ka seletuskirjast, sest seletuskirjas (lk 15) on sisuliselt välja toodud üksnes eelnõu sõnastus. Seetõttu ei ole selge, mida on täpsemalt mõeldud, et ligipääs tööturule on piiratud kutse omamise nõudega. Kas selle all on silmas peetud eelkõige reguleeritud kutseid või ka muid juhtumeid?</p> <p>Kaubanduskoja eelistus on see, et kutsestandardite koostamine oleks lubatud ka olukordades, kus tegemist ei ole reguleeritud kutsega, kuid kutsestandardi järgi on tõendatud vajadus ning kutsestandardi koostamist toetab ka valdkondlik eksperdikogu.</p> <p>Lisaks teeme ettepaneku tuua selle sätte või ka mõne teise eelnõu sätte juures selgelt välja, et kutsestandard töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel. See aitab tagada, et kutsestandardi väljatöötamisel ja uuendamisel on eesmärgiks haridus- ja töömaailma sidususe parandamine. Vastasel korral tekib risk, et kutseasutus koostab kutsestandardi, jättes valdkondliku eksperdikogu ja valdkonna eksperdid sisuliselt kaasamata.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanekud:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnastada eelnõu § 7 lg 2 järgmiselt: 	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu eesmärk on muuta kutsestandardite kasutamine sihitumaks ning keskendada nende rakendamine eelkõige juhtudele, kus kutse olemasolu on vajalik tööturule ligipääsuks või kutsealaste õiguste ja hüvede kasutamiseks. Selline lähenemine võimaldab vähendada kutsesüsteemi liigset bürokraatiat ning tagada, et kutsestandardid täidavad oma põhifunktsiooni – olla kutsealase kompetentsuse hindamise alus olukordades, kus kutse omamine on õiguslikult või sisuliselt vajalik. Võrreldes VTKga, mille järgi algselt oli soov alles jätta vaid reguleeritud kutsed, on eelnõu väljatöötamisel oluliselt arvestatud töömaailma osapoolte sisendiga ning kutsestandardi koostamise vajaduse aluseks laiemalt kirjeldatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust täiendatakse arvestades ettepanekut nii, et oleks tagatud kutsestandardite koostamine tõendatud vajaduse korral.</p> <p><i>„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku tööturul osalemine või tööalaste hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega või juhul, kui selleks on tööturu osaliste tõendatud vajadus“</i></p>

	<p>„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui ilmneb avalikust huvist, ohutusest, tööturu toimivusest või ohust isiku varale tingitud tõendatud vajadus teatud kutsealal kvalifikatsiooni väärtustamiseks või tööturule ligipääsu reguleerimiseks.“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kui eelnevat ettepanekut ei võeta arvesse, tuleb olulisel määral täiendada seletuskirja, et oleks selgelt arusaadav, millistel juhtudel on lubatud kutsestandardit koostada. Eelistame tõlgendust, kus kutsestandardi koostamine ei ole seotud üksnes reguleeritud kutsetega. <p>Lisada eelnõusse põhimõte, et kutsestandard töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel.</p>	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 8 reguleerib kompetentsiprofiile. Teeme ettepaneku lisada ka sellesse sättesse või muusse sättesse sarnaselt kutsestandardite koostamisele üldine põhimõte, et kompetentsiprofiil töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u></p> <p>Lisada eelnõusse põhimõte, et kompetentsiprofiil töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel.</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Selgitame, et eelnõu § 10 lõige 3 punkti kohaselt peab kutseasutus kompetentsiprofiilide kehtestamisel arvestama valdkondliku eksperdikogu eksperthinnanguga. Eksperthinnang sisaldab ka valdkondliku eksperdikogu seisukohta kompetentsiprofiili vajalikkuse kohta. Samuti on ettepanekute tegemine kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja uuendamiseks vastavalt §12 lõige 3 valdkondlike eksperdikogude ülesanne.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 10 lg 3 p 5 kohaselt on kutseasutuse ülesanne kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid.</p> <p>Leiame, et kutseasutus ei peaks ise välja töötama ja uuendama kompetentsiprofiile ja kutsestandardeid, vaid kutseasutuse ülesanne peab olema sellise tegevuse korraldamine. Väljatöötamine ja uuendamine peab toimuma koostöös valdkondlike ekspertidega, sh tööturu osapooltega ning selle peab heaks kiitma valdkondlik eksperdikogu.</p> <p>Kaubanduskoda on seisukohal, et eelnõusse ja seletuskirja ei ole piisavalt tugevalt sisse kirjutatud põhimõtet, et kutseasutus lähtub</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Selgitame, et eelnõu § 10 lõige 3 punkti kohaselt peab kutseasutus kompetentsiprofiilide kehtestamisel arvestama valdkondliku eksperdikogu eksperthinnanguga. Eksperthinnang sisaldab ka valdkondliku eksperdikogu seisukohta kompetentsiprofiili vajalikkuse kohta. Samuti on ettepanekute tegemine kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja uuendamiseks vastavalt §12 lõige 3 valdkondlike eksperdikogude ülesanne.</p>

	<p>kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel valdkondliku eksperdikogu seisukohast. Leiame, et kutseasutusel ei tohi olla kaalutusõigust, kas lähtuda valdkondliku eksperdikogu arvamusest või mitte, vaid sellest tuleb lähtuda.</p> <p>Isegi kui eelnõust võib välja lugeda, et kutseasutus peab kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel arvestama valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid, siis rakendusakti kavandi nr 7 kohaselt, millega kehtestatakse kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord, ei tule see põhimõtte sisuliselt üldse välja, jättes väga suure kaalutusõiguse kutseasutusele. Leiame, et selles osas tuleb rakendusakti kavandit nr 7 oluliselt muuta.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u> Sõnastada eelnõu § 10 lg 3 p 5 järgmiselt: <i>„5) kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, kui selle on heaks kiitnud valdkondlik eksperdikogu;“</i></p>	
<p>Eesti Kaubandus- Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu § 12 lg 3 on sõnastatud järgmiselt: <i>„(3) Valdkondliku eksperdikogu ülesanded on:</i> 1) <i>ettepanekute tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja uuendamiseks;</i> 2) <i>eksperthinnangu andmine kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite kavanditele;</i> 3) <i>tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringute järelduste kooskõlastamine ning mõju hindamine valdkonna arengule, tuvastades valdkonnaga seotud kitsaskohti ja pakkudes lahendusi;</i> 4) <i>tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringutes tehtud ettepanekute rakendamise seiramine.“</i> Leiame, et kutseasutus peab kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel lähtuma valdkondliku eksperdikogu otsusest. See tähendab, et kui valdkondlik eksperdikogu toetab kutsestandardi või kompetentsiprofiili väljatöötamist või uuendamist, siis peab kutseasutus sellest ka lähtuma. Kui eksperdikogu on vastu, siis ei tohi ka kutseasutus tegevusega edasi minna. Samuti peab kutseasutus enne kutsestandardi või kompetentsiprofiili kehtestamist</p>	<p>Mittearvestatud. Nõustume, et töömaailma sisuline osalus on kutsesüsteemi legitiimsuse alus.</p> <p>Selgitame, et VEKile ei saa anda otsustusõigust, sest tegemist on kollektiivorganiga ja kollektiivorgani otsuste eest saab õigusliku vastutuse võtta juriidiline isik/asutus, kes selle organi moodustab.</p> <p>Otsustusõiguse viimine kutseasutusele lahendab kehtivas õiguses esinevat probleemi õigusselgusega, kus kollegiaalse haldusorgani sisuline vastutus ei ole praktikas olnud selgelt eristatav. Haldusotsuse tegemise pädevus koos sellega kaasneva vastutusega antakse selgelt kutseasutusele, tagades, et otsuse tegija ja vastutaja on üks ning menetlusprotsessid on läbipaistvad ja üheselt mõistetavad.</p>

	<p>saama valdkondlikult eksperdikogult heakskiidu. Üksnes selline lähenemine tagab, et kutseasutus lähtub otsuste tegemisel valdkondliku eksperdikogu arvamusest.</p> <p>Seetõttu teeme ettepaneku lisada valdkondliku eksperdikogu ülesannete hulka ka otsuste tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide kehtestamiseks. See tähendab, et kui valdkondlik eksperdikogu toetab näiteks konkreetse kutsestandardi kehtestamist, siis on ka kutseasutusel õigus vastav standard kehtestada. Kui eksperdikogu on vastu, siis ei tohi ka kutseasutusel olla õigust kutsestandardit kehtestada.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u> Täiendada eelnõu § 12 lg 3 järgmise punktiga: „x) otsuste tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide kehtestamiseks;“</p>	<p>Eelnõu § 12 lõikes 3 nähakse ette VEK roll nii kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamiseks kui uuendamiseks, samuti eksperthinnangute andmiseks mõlemal juhul. Muuhulgas on VEK roll sisuliselt hinnata, kas kutsestandard või kompetentsiprofiil vastab sellele määratud kvalifikatsiooniraamistiku tasemele, kas nõuded kompetentsusele on piisavad ning proportsionaalsed. Seega kutseasutuse ülesanne on kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamine, kuid nende algatamiseks, sisuliseks valideerimiseks ja muutmiseks vajab kutseasutus sisendit valdkonna ekspertidelt.</p> <p>Selline lahendus võimaldab kaasata süsteemi kujundamisse tööandjate, töötajate ja haridusvaldkonna esindajate ekspertiisi, säilitades samal ajal avaliku võimu otsustusvastutuse kutseasutusel.</p>
<p>Eesti Kaubandus- Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu § 12 lg 4 alusel kehtestab valdkondlike eksperdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra Vabariigi Valitsus määrusega. Eelnõu § 10 lg 3 p 12 alusel on kutseasutuse ülesandeks valdkondlike eksperdikogude moodustamine, nende töö korraldamine ja töökorra kinnitamine ning tegevuse lõpetamine.</p> <p>Eelnõust ei selgu, kelle ülesanne on valdkondliku eksperdikogu töökorra väljatöötamine. Selle kinnitamine on kutseasutuse ülesanne, aga eelnõus pole välja toodud, et kutseasutuse ülesanne on ka töökorra väljatöötamine. Näiteks mitme teise kutseasutuse ülesande osas on eelnõus välja toodud, et kutseasutus töötab välja ja ka kehtestab teatud dokumendi.</p> <p>Kuna kutseasutus peab eelnõu § 10 lg 3 p 5 kohaselt arvestama valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid, siis võib töökorra kinnitamisega kutseasutuse poolt kaasneda risk, et kutseasutus kinnitab töökorra, mille tulemusena on kutseasutusel võimalik lihtsamini eksperdikogu ettepanekuid arvesse võtta või kujuneb töökord selliseks, et eksperdikogul on väga keeruline ettepanekuid teha. Seetõttu teeme</p>	<p>Teadmiseks võetud. Selgitame, et § 12 lõige 4 alusel antava Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatakse VEK-ide moodustamise alused ja tööpõhimõtted. § 10 lõige 3 punkt 12 käsitleb kutseasutuse ülesannet antud määruse aluselt VEK-ide tööd korraldada. Ettepanekut võetakse arvesse rakendusaktide väljatöötamisel.</p>

	<p>ettepaneku, et eksperdikogu töökorra kehtestab valitsus määrusega. Sama lahendus on täna kasutusel ka kehtivas õiguses seoses kutsenõukogude töökorraldusega.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanekud:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnastada eelnõu § 12 lg 4 järgmiselt: „(4) Valdkondlike eksperdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra ning töökorralduse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.“ • Muuta eelnõu § 10 lg 3 p 12 sõnastust järgmiselt: „12) valdkondlike eksperdikogude moodustamine, nende töö korraldamine ja töökorra kinnitamine ning tegevuse lõpetamine;“ 	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 13 lg 1 on sõnastatud järgmiselt: „Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus, õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.“</p> <p>Kaubanduskoda on vastu muudatusele, mille kohaselt võib edaspidi kutse andjaks olla ka kohaliku omavalitsuse üksus. Varasemalt ei ole olnud praktilist vajadust sellise võimaluse järele ja me ei näe, et selline vajadus tekiks ka edaspidi.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u> Sõnastada eelnõu § 13 lg 1 järgmiselt: „(1) Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus või õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.“</p>	<p>Arvestatud. Kohaliku omavalitsuse asutus eemaldatud § 13 lõikest 1.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 13 lg 3 on sõnastatud järgmiselt: „(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel täidab kutse andja ülesandeid kutseasutus kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.“</p> <p>Juhime tähelepanu sellele, et kui kutseasutusest saab kasvõi ajutiselt ja erandkorras kutse andja, siis võib sellega kaasneda huvide konflikt ning väheneda läbipaistvus. Põhjus peitub selles, et kutseasutusel oleksid kutse andja ülesanded, kuid samas on kutseasutusel eelnõust tulenevalt ka muud ülesanded seoses kutse andjaga. Näiteks tekiks olukord, kus kutseasutus töötab välja kutse andmise korra ja kehtestab selle ise; arvutab välja kutse</p>	<p>Mittearvestatud. Ettepanekut ei ole võimalik arvestada, sest Haridus- ja Teadusministeerium ei saa panna kohustusi riigiasutustele, mis ei asu HTMi haldusalas. Selline sõnastus eeldaks õigust anda teiste ministeeriumidele või valitsusasutustele siduvaid ülesandeid ilma nende nõusolekuta ja väljaspool HTMi pädevust. Selgitame, et tegemist on erandjuhuga, mis on üle toodud kehtivast õigusest. Sätte eesmärk on tagada</p>

	<p>taotlemise ja kutse taastõendamise tasu ning kehtestab selle ning teostab ka haldusjärelevalvet enda kui kutse andja kutse andmise tegevuse üle.</p> <p>Eelnevast tulenevalt peame mõistlikuks, et sellises erandolukorras ei oleks kutse andjaks kutseasutus, vaid mõni muu isik.</p> <p>Lisaks võiks see säte kohalduda üksnes olukorras, kus kutset antakse reguleeritud kutse osas. Muudel juhtudel ei ole selline erandlik sekkumine hädavajalik.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u></p> <p>Jätta eelnõu § 13 lg 3 eelnõust välja või muuta sõnastust selliselt, et konkursi teistkordsel luhtumisel ei täidaks kutse andja ülesandeid kutseasutus, vaid mõni muu isik.</p>	<p>reguleeritud kutsealadel kutse andmine, et isikute tegevus tööturul ei oleks piiratud juhul kui ka kutse andja konkurss luhtub, mis on ka seletuskirjas täpsemalt selgitatud. Kutseasutus täidab kutse andja ülesandeid üksnes kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.</p> <p>Täpsemad tingimused kutse andja konkursi korduval luhtumisel uue konkursi korraldamiseks kirjeldatakse rakendusmääruses.</p>
<p>Eesti Kaubandus- Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu § 13 lg 4 on sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>„(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni viieks aastaks ühele või mitmele avalikul konkursil valitud kutse andjale kutse või kutsete andmise kohta kutsetasemetel, mis on määratud kutse andja avaliku konkursi tingimustes.“</i></p> <p>Kaubanduskoda on vastu muudatusele, mis loob võimaluse avaliku konkursi tulemusena anda kutse andja õigused rohkem kui ühele kutse andjale. Me ei näe praktilist vajadust sellise muudatuse järele, plaanitav lahendus tekitab ebaefektiivsust, ei ole kuluefektiivne ning võib vähendada motivatsiooni osaleda kutse andja konkursil. Kui valitakse kaks või ka rohkem kutse andjat, siis ei pruugi mitmele kutse andjale jaguda piisavalt rahalisi ressursse oma ülesannete täitmiseks, sest kutse taotlejatelt saadav tulu jaguneb mitme organisatsiooni vahel ja seetõttu ei pruugi saadavad tulud katta kutse andmisega seotud kulusid. Lisaks on küsitav, kas ja kui hästi oleks võimalik leida sobivaid inimesi hindamis- ja kutsekomisjonide koosseisu.</p> <p>Lisaks näeme eelnõus sisalduva lahenduse puhul kitsaskohana seda, kuidas tagada, et säilib kutse taotlejatele võrdne kohtlemine. Toome selle kohta kaks näidet. Esiteks, eelnõu § 10 lg 3 p 7 kohaselt on kutseasutuse ülesandeks kutse andmise korra kehtestamine. Eelnõu seletuskirjas (lk 21-22) on kirjas, et kui ühele kutsele valitakse avaliku konkursi tulemusena mitu kutse andjat, tagab kutseasutus, et kõik järgivad sama kutse andmise korda, tagades seeläbi kõigi kutse taotlejate võrdse kohtlemise. Samas jääb</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Selgitame, et mitme kutse andja valimine on eelnõus ette nähtud võimalusena, mitte reeglina.</p> <p>Seletuskirjas selgitame, et kutseasutus kaasab jätkuvalt kutse andjate taotluste hindamisse eksperte, moodustades vajadusel laekunud taotluste hindamiseks komisjoni, mis vaatab läbi laekunud pakkumised ning hindab pakkumuse esitanud organisatsioonide võimekust kutse andjana tegutseda. Sh annavad eksperdid sisendit kuivõrd kiireloomuline ja rohkearvuline kutse taotlemine on ning millal on põhjendatud mitme kutse andja valimine. Lisame seletuskirja põhjendused, mis juhtudel võib tekkida vajadus mitme kutse andja valimiseks ning lisame täpsemad kriteeriumid, millal valitakse mitu kutse andjat sätestatakse §4 lg 5 alusel antavas määruses.</p>

ebaselgeks, kuidas kutseasutus saab seda tagada. Kui kaks kutse andjat esitavad seadusele vastava kutse andmise korra, siis millise sätte alusel saab kutseasutus nõuda, et üks või teine kutse andja muudaks kutse andmise korda, et tagatud oleks sama kutse andmise kord. Teine näide, eelnõu § 25 lg 4 2. lause näeb ette, et kui avaliku konkursi tulemusena on mitu kutse andjat, siis kehtestatakse neile ühesugune kutse taotlemise tasu. Eelnõu § 25 lg 7 kohaselt ei või samale kutsele ja sama ülesehituse ning keerukusega läbi viidavale kutseeksamil kehtestada erinevas suuruses kutse taotlemise tasusid. Jääb ebaselgeks, kuidas toimub praktikas ühesuguse kutse taotlemise tasu kehtestamine. Näiteks kui tasu erinevus on 20 eurot, siis kas kutseasutus kehtestab tasu kõrgema tasu alusel või madalama tasu alusel või keskmise alusel.

Kaubanduskoja hinnangul võiks kehtima jääda tänane regulatsioon, mille kohaselt antakse kutse andja õigused ühele kutse andjale. Kui eesmärk on muuta regulatsiooni tänasest paindlikumaks, siis võiks lubada mitmel isikul ühiselt osaleda kutse andja konkursil. Sellisel juhul lepiksid erinevad osapooled ühiselt kokku nii kutse andmise korras, tasus ja muudes tingimustes ning kutseasutus ei peaks tegelema kutse taotlejate võrdse kohtlemise tagamisega. Teine alternatiiv on eelnõus sätestada, et üldreeglina antakse kutse andmise õigus ühele organisatsioonile, kuid mõjuval põhjusel ja valdkondliku eksperdikogu ettepanekul võib kutse andja õigused anda ka mitmele organisatsioonile.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- Jätta kehtima tänane põhimõte, et kutse andmise õiguse saab anda ainult ühele isikule
- Alternatiivina 1 pakume välja lahenduse, et mitu isikut võivad esitada ühise taotluse osaleda kutse andja konkursil.
- Alternatiivina 2 pakume välja lahenduse, et kutseasutus võib kutse andja õigused anda mitmele isikule üksnes mõjuval põhjusel ning valdkondliku eksperdikogu ettepanekul.
- Kui vähemalt ühte eelnevatest ettepanekutest ei võeta arvesse, siis palume seletuskirjas täpsemalt selgitada, kuidas saab kutseasutus

	tagada, et kutse andmise kord ja tasud oleksid ühesugused kahe või rohkema kutse andja korral.	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 18 lg 4 on sätestatud järgmiselt:</p> <p>„(4) <i>Õppe lõpetamisel loetakse isikule kutse antuks kandega kutse- ja oskuste registris, kui:</i></p> <p>1) <i>isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22–142) nimetatud reguleeritud kutsealal ja</i></p> <p>2) <i>õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud.</i>“</p> <p>Hetkel jääb ebaselgeks, milliseid kutseid peetakse selle erandi all silmas. Palume selles osas täiendada seletuskirja.</p> <p>Lisaks ei ole selge, kas selle erandi alusel võib anda kutse või esmakutse. Kaubanduskoja hinnangul peaks tegemist olema esmakutsega. Palume ka selles osas seletuskirja täiendada.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanekud:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisada seletuskirja näiteid, millisel juhul saab erandit kasutada. • Tuua seletuskirjas välja, et erand puudutab esmakutseid. 	<p>Osaliselt arvestatud.</p> <p>Täpsustame seletuskirjas, et § 18 lg 4 on direktiivist 2005/36/EÜ tulenev kitsas erisäte, mis ei muuda üldreeglit: kutsestandardil põhineva õppekava korral omandatakse kutse ning kompetentsiprofiilil põhineva õppekava korral esmakutse.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eelnõu § 20 lg 1 on sõnastatud järgmiselt:</p> <p>„(1) <i>Kutseksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsuste olemasolu kutse taotlejal.</i>“</p> <p>Jääb ebaselgeks, millistes olukordades tuleb sooritada kutseksam, kui õppekava koostamise aluseks on kompetentsiprofiil. Eelnõu § 16 lg 1 p 5 kohaselt on kutse andja ülesandeks kutseksami läbiviimine, kuid eelnõu § 16 lg 3 kohaselt ei kohaldata seda sätet esmakutse andmisel. Esmakutse andja ülesanded on kirjas eelnõu § 16 lg-s 2, kuid selles sättes ei ole otseselt viidatud kutseksamile. Samas eelnõu § 16 lg 4 sätestab, et kutseõppeasutus viib esmakutse andmisel korraldatava elektroonilise kutseksami riiklikus eksamite hindamissüsteemis. Kokkuvõttes jääb segaseks, kas ja millises olukorras viib esmakutset pakkuv õppeasutus läbi kutseksamit.</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Eelnõu sätestab kaks kutse andmise liiki: esmakutse ja töömaailma kutse. § 20 reguleerib kutseksamit, mis on aluseks töömaailma kutse andmisel, mitte esmakutse puhul. Seletuskiri kirjeldab selgelt, et esmakutse hindamine toimub õppeprotsessi käigus, rakendades § 16 lõike 2 punktis 2 sätestatud kompetentsuse hindamist sobilikus õppe- või töökeskkonnas kaasates tööandjaid, ning et esmakutse puhul dubleeriv kutseksam kaob. Seetõttu ei ole põhjendatud § 20 ümber sõnastada, kuna see reguleerib ainult töömaailma kutse andmise menetlust. Samuti ei ole põhjendatud § 16 lõike 4 kustutamine, sest see säte reguleerib elektroonilise</p>

	<p><u>Kaubanduskoja ettepanekud</u>: jätta eelnõu § 20 lg-st 1 välja sõnad „või kompetentsiprofiilis“. Kui eelnõu koostajate hinnangul on eelnõu § 20 lg 1 sõnastus korrektne, siis palume seletuskirjas tuua selgelt välja, millistel juhtudel tuleb õppeasutusel läbi viia kutseeksamit, kui õppekava koostamise aluseks on kompetentsiprofiil.</p>	<p>eksami läbiviimise võimalust juhtudel, kui hindamine toimub eksamipõhiselt.</p>
<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda</p>	<p>Eelnõu § 25 lg 10 on sõnastatud järgmiselt: <i>„(10) Kutse taotlemisega seotud kulud kaetakse:</i> 1) kutse taotleja poolt; 2) töötajale täienduskoolituseks ettenähtud vahenditest; 3) Eesti Töötukassa poolt tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapitalist; 4) riigieelarvest.“</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul on selle sätte sõnastus liiga range ning piirab ebamõistlikult sättes nimetatata isikute kutse taotlemisega seotud kulude katmist. Näiteks ei võimalda see sätte kulusid kanda kutse taotleja lähedastel, näiteks abikaasal, elukaaslasel, vanemal, lapsel jne. Lisaks ei ole lubatud tulevasel tööandjal või potentsiaalsel tööandjal katta kulusid. Teeme ettepaneku jätta see sätte eelnõust välja või siis muuta sätte sõnastust paindlikumaks, et ka muud isikud saaksid kutse taotlemisega seotud kulusid katta.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanekud</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jätta eelnõu § 25 lg 10 eelnõust välja. • Alternatiivina teeme ettepaneku muuta sõnastus paindlikumaks, et ka muud isikud võivad katta kutse taotlemisega seotud kulud. 	<p>Arvestatud.</p>
<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda</p>	<p>Rakendusakti kavandi nr 3 p 1 kohaselt kuuluvad Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseisu järgmiste organisatsioonide esindajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haridus- ja Teadusministeerium, • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, • Sotsiaalministeerium, • Kliimaministeerium, • Siseministeerium, • Kultuuriministeerium, • Rahandusministeerium, • Eesti Pank, 	<p>Teadmiseks võetud. Kaalume ettepanekut rakendusakti eelnõu koostamisel.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti Töötukassa, • Eesti Tööandjate Keskliit, • Eesti Ametiühingute Keskliit, • Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, • Eesti Linnade ja Valdade Liit. <p>Kaubanduskojale valmistab muret, et üle poole nõukogu koosseisust moodustavad ministriumide esindajad. Meie hinnangul peab nõukogus olema tööturu esindajate osakaal suurem või vähemalt võrdne ministriumide esindajatega. Näiteks praegu kuulub OSKA koordinaatsioonikogusse 11 liiget, kelle hulgas on 5 ministriumide esindajat.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u> Muuta Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseisu selliselt, et ministriumide esindajad moodustavad alla poole nõukogu koosseisust.</p>	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Rakendusakti kavandi nr 3 p 7 kohaselt tagab Haridus- ja Teadusministeerium Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu tegevuse administratiivse ja tehnilise teenindamise.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul võiks sarnaselt OSKA koordinaatsioonikogule ka uue nõukogu tegevust korraldada ministriumi asemel kutseasutus. Tänapäevane lahendus on praktikas hästi toimunud ning me ei näe vajadust muudatuse järele.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u> Panna uue nõukogu tegevuse administratiivse ja tehnilise teenindamise kohustus ministriumi asemel kutseasutusele.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Kaalume ettepanekut rakendusakti eelnõu koostamisel.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Rakendusakti kavandis nr 7 sisaldub kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord. Kaubanduskojale valmistab tõsist muret, et viidatud korra kohaselt on kutseasutusel õigus kutsestandardit ja kompetentsiprofiili koostada, muuta ja kehtestada ilma valdkondlike ekspertideta ja ilma valdkondliku eksperdikogu heakskiiduta. Selline lahendus ei lähe kuidagi kokku eelnõu eesmärgiga parandada haridus- ja töömaailma sidusust. Seetõttu teeme ettepaneku teha viidatud kavandis olulisi muudatusi, mille tulemusena peab suurenema valdkondlike ekspertide ja valdkondlike eksperdikogude roll</p>	<p>Teadmiseks võetud. Kaalume ettepanekut rakendusakti eelnõu koostamisel.</p>

	<p>kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel.</p> <p>Näiteks hetkel on rakendusakti kavandis kirjas, et kutseasutus võib kutsestandardi ja kompetentsiprofiili kavandi väljatöötamisse kaasata valdkondlikke eksperte. Leiame, et kutseasutusel peab olema kohustus, mitte võimalus eksperte kaasata. Samuti on rakendusakti kavandis kirjas, et kutseasutus analüüsib kutsestandardi ja kompetentsiprofiili koostamise vajalikkust, kaasates vajadusel valdkondlikke eksperte ja otsustab selle väljatöötamise. Leiame, et kutseasutusel peab olema kohustus kaasata valdkondlikku eksperdikogu ning kutseasutus tohib teha otsuse kutsestandardi ja kompetentsiprofiili koostamiseks üksnes siis, kui selle on heaks kiitnud valdkondlik eksperdikogu.</p> <p><u>Kaubanduskoja ettepanek:</u></p> <p>Teha rakendusakti kavandis nr 7 mitmeid olulisi ja põhimõttelisi muudatusi, et kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamisel ja muutmisel oleks suurem roll valdkondlikul eksperdikogul.</p>	
<p>Kutsekoda</p>	<p>Seaduseelnõu reguleerimisala on oluliselt laiem kui üksnes kutsete andmise ja kutsestandardite süsteem. Eelnõu loob tervikliku kutse- ja oskuste süsteemi, mis hõlmab kompetentsiprofiile, kutsestandardeid, kvalifikatsiooniraamistikku, kutse andmise menetlust, kutseasutuse ja valdkondlike eksperdikogude rolli ning ühtse kutse- ja oskuste registri toimimise. Lisaks sisaldab seadus märkimisväärsel määral regulatsiooni, mis käsitleb tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire metoodikat, korraldust ja institutsionaalset ülesehitust.</p> <p>Seaduse § 2 sätestab, et tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüs, prognoos ja seire moodustavad kutse- ja oskuste süsteemi ühe põhikomponendi. Samuti on tööjõuvajaduse hindamine keskne osa kutseasutuse ülesannetest (§ 10 lg 3 p 2) ning on üheks olulisemaks sisendiks kompetentsiprofiilide, kutsestandardite ja kvalifikatsiooniraamistiku arendamisel. Tööjõu- ja oskuste arendusnõukogu (§ 11) ning valdkondlikud eksperdikogud (§ 12) koondavad tööturu vajadustega seotud eksperditeadmised, mille põhjal suunatakse kutsepõhiste kvalifikatsioonide, õppekavade ja koolituspakkumise ajakohastamist.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Kaalume erinevaid ettepanekuid seaduse nime osas.</p>

	<p>Arvestades, et seaduse eesmärk on tagada tööturu ja haridussüsteemi sidusus, kvalifikatsioonide ajakohasus ning tööjõu vajadustega arvestav kompetentsipõhine lähenemine, moodustab tööjõuvajaduse analüüs seaduse toimimiseks fundamentaalse osa. Tööjõuvajaduse mõõde ei ole pelgalt toetav tegevus, vaid on sisuliselt seotud kogu kutsesüsteemi uuendamisega ning mõjutab otseselt kvalifikatsioonide, kutsete, osakutsete, kompetentsiprofiilide ja kutse andmise raamistikku.</p> <p>Seetõttu ei kajasta senine pealkiri „Kutseseadus“ seaduse tegelikku eesmärki ega ulatust. Pealkirja muutmine on vajalik, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peegeldada seaduse sisulist ulatust, mis hõlmab nii kutse- ja oskuste süsteemi kui ka tööjõuvajaduse hindamist ja prognoosi; • tõsta esile tööjõuvajaduse analüüsi rolli, mis on süsteemi tervikliku toimimise ja strateegilise juhtimise eelduseks; • tagada selgus ja läbipaistvus, et seaduse pealkiri annaks õigesti edasi nii haridus- kui tööturupoliitika sidumise eesmärki; • vähendada segadust võrreldes varasema kutsesüsteemi regulatsiooniga, mis ei hõlmanud tööjõuvajaduse analüüsi nii ulatuslikult. <p>Nende kaalutluste põhjal on põhjendatud ning sisuliselt vajalik, et seaduse pealkiri kajastaks ühtselt nii kutse- ja oskuste süsteemi kui ka tööjõuvajaduse raamistikku.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku kasutada eelnõu pealkirjana „Kutse-, oskuste ja tööjõuvajaduse süsteemi seadus“, mis on sisuline ja täpne, tuues üheselt esile nii oskuste ja kutsete süsteemi kui ka tööjõuvajaduse analüüsi kesksuse. Lisame kirja lõppu veel alternatiivseid nimevalikuid.</p>	
<p>Kutsekoda</p>	<p><i>Eelnõu § 7 lg 2 on sõnastatud järgmiselt:</i></p> <p><i>„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega.“</i></p> <p>Kutsekoja eelistus on see, et kutsestandardite koostamine oleks lubatud ka olukordades, kus tegemist ei ole reguleeritud kutsega, kuid kutsestandardi järgi on vajadus ning kutsestandardi koostamist toetab ka valdkondlik eksperdikogu.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu eesmärk on muuta kutsestandardite kasutamine sihitumaks ning keskendada nende rakendamine eelkõige juhtudele, kus kutse olemasolu on vajalik tööturule ligipääsuks või kutsealaste õiguste ja hüvede kasutamiseks. Selline lähenemine võimaldab vähendada kutsesüsteemi liigset bürokraatiat ning tagada, et kutsestandardid täidavad</p>

	<p>Kutsekoja ettepanek: Sõnastada eelnõu § 7 lg 2 järgmiselt: „(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui ilmneb avalikust huvist, ohutusest, tööturu toimivusest või ohust isiku varale tingitud tõendatud vajadus teatud kutsealal kvalifikatsiooni väärtustamiseks või tööturule ligipääsu reguleerimiseks.“</p>	<p>oma põhifunktsiooni – olla kutsealase kompetentsuse hindamise alus olukordades, kus kutse omamine on õiguslikult või sisuliselt vajalik .Võrreldes VTKga, mille järgi algselt oli soov alles jätta vaid reguleeritud kutsed, on eelnõu väljatöötamisel oluliselt arvestatud töömaailma osapoolte sisendiga ning kutsestandardi koostamise alused paindlikumalt kirjeldatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust täiendatakse arvestades ettepanekut nii, et oleks tagatud kutsestandardite koostamine tõendatud vajaduse korral. „(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku tööturul osalemine või tööalaste hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega või juhul, kui selleks on tööturu osaliste tõendatud vajadus</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu § 3, lg 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt: „(1) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina. (2) Kompetents on teadmiste, oskuste ning kogemuste ja hoiakute kogum, mis võimaldab täita kindlat töö- või õppeülesannet või tegutseda teatud olukorras.“ Kutsekoda teeb ettepaneku kasutada mõlema mõiste defineerimisel sama tegurite loetelu ja sõnastada eelnõu § 3, lg 1 sõnastus sarnaselt lõikega 2 järgnevalt: „„(1) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, oskusi kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.“</p>	<p>Osaliselt arvestatud. § 3 mõistete sõnastust on täpsustatud arvestades erinevatelt osapooltelt laekunud ettepanekuid.</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu § 4, lg 1 sätestab: „Kvalifikatsiooniraamistik on võrdlusraamistik, mis eristab kutse- ja haridustasemeid omandatud teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatuse alusel.“</p>	<p>Mittearvestatud. Kvalifikatsiooniraamistiku eesmärk on seaduse kontekstis selgelt ja üheselt siduda kõik kvalifikatsioonid – nii haridustasemed kui</p>

	<p>Kutsekoda leiab, et kvalifikatsiooniraamistik annab aluse võrrelda haridus- ja kutsetasemeid, aga ei erista neid otseselt.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku sõnastada eelnõu §4. lg 1 järgnevalt: „Kvalifikatsiooniraamistik on võrdlusraamistik, mis eristab kvalifikatsioonitasemeid teadmiste ja oskuste ning iseseisvuse ja vastutuse ulatuse alusel ning võimaldab kvalifikatsioonide seostamist kutse- ja haridustasemetega.</p>	<p>kutsetasemed – ühte võrdlusraamistikku. Eelnõu kontseptsioon käsitleb kutse- ja haridustasemeid kvalifikatsioonide liikidena, mille võrdlemine ja seostamine toimub just nende omandatud teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatuse alusel.</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu §10, lg 3 loetelupunkt 8 on sõnastatud järgmiselt: „kutse andmisega seotud kulude arvestamise põhimõtete ja kalkulatsiooni vormide kehtestamine;“</p> <p>Eelnõu §10, lg 3 loetelupunkt 9 on sõnastatud järgmiselt: „kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu kehtestamine;“</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku kasutada läbivalt ühesugust sõnastust: „kutse taotlemise ja kutse taastõendamise kulud, kutse taotlemise ja taastõendamise tasud“</p> <p>3.2 Eelnõu §10, lg 3 loetelupunkt 13 on sõnastatud järgmiselt: „kutse andmisega seotud dokumentide arhiveerimise korra väljatöötamine ja kehtestamine;“</p> <p>Kutsekoja hinnangul ei teki kutse andjatel arhiiviväärtuslikke dokumente arhiiviseaduse mõistes.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku sõnastada eelnõu §10, lg 3 loetelupunkt 13 ja §27, lg 1 asendada sõna „arhiveerimine“ sõnaga „dokumentide säilitamine“ ja sõnastada järgnevalt: „kutse andmisega seotud dokumentide säilitamise korra väljatöötamine ja kehtestamine;“</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Eelnõu senine sõnakasutus jääb muutmata, sest paragrahvi 10 lõike 3 punktid täidavad sisuliselt erinevaid eesmärke ning seetõttu ei ole võimalik ega normitehniliselt põhjendatud neid ühtse väljenduse alla koondada. Punkt 8 käsitleb kulude arvestamise põhimõtteid ja kalkulatsiooni, mis on kutse andja sisemine kulupõhine toiming. Punkt 9 käsitleb aga taotleja poolt makstavat tasu, mis on õiguslikult teistsugune kategooria ning mille kehtestamine on riigi reguleeritud rahaline kohustus. Sõnade „kulu“ ja „tasu“ samastamine võiks tekitada segadust: kulu on kutse andja tegelik rahaline väljaminek, tasu on aga määrusega kehtestatav summa, mille taotleja kutse andjale maksab. Õigusselguse huvides kasutatakse eelnõus järjekindlalt mõistet „tasu“ kutse taotleja makstava rahalise kohustuse tähistamiseks, mistõttu ei ole pakutud muudatus põhjendatud.</p> <p>§ 10 lg 3 p 13 ja § 27 sisu on muudetud. § 10 lg 3 p 13 alusel kehtestab kutseasutus täiendavad teabehalduse nõuded. § 27 reguleerib isikuandmete töötlemist kutse andmise ja haldusjärelvalve menetlustest, sh isikuandmete säilitamise tähtaegu.</p>
Kutsekoda	<p>Kutsekoda ei pea õigeks tekkivat olukorda, kus omavalitsustele (edaspidi KOV) laieneb võimalus kutse andja õiguste taotlemiseks. Selle kohaselt võib KOV anda ka inseneri kutseid, elektriku kutset, millist iganes kutset</p>	<p>Arvestatud.</p>

	<p>ta soovib anda. Nii võib tekkida olukord, kus meil on 20 kutseandjat ühele kutsele ja nt Tartu annab kutseid oma sotsiaaltöötajatele, Tallinn omadele, Võru, Põlva omadele. Leiame, et sellise</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eelnõu § 13, lg 1 on sõnastatud järgmiselt: „Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus, õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.“ • olukorra tekkimine toob kaasa hoomamatu halduskoormuse kasvu ja devalveerib kutsesüsteemi terviklikkuse. • Kutsekoda teeb ettepaneku sõnastada eelnõu § 13, lg 1 järgmiselt: „Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus või õppeasutus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.“ 	
Kutsekoda	<p>Haridusseadus (RT I, 01.07.2025) sätestab, et „Õppeasutus on haridusasutus, kus toimub õpetamine ja õppimine vastavalt õppekavale“. Seega laieneb selliselt sõnastatuna kutse andja õiguste taotlemise õigus kõigile õppekava alusel õpet läbiviivatele juriidilistele isikutele, sh lasteaiad, üldhariduskoolid, erakoolid jne.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku kaaluda mõiste „õppeasutus“ kitsendamist ja asendada see näiteks mõistetega „kutse- ja kõrgharidust andvad õppeasutused“.</p>	<p>Mittearvestatud. Esmakutse andmise õiguse taotlemisel pole õppeasutusena tegutsemine ainus tingimus. Esmakutse andjale kehtivad tingimused on kirjeldatud §15.</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu § 13 lg 4 on sõnastatud järgmiselt: „(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni viieks aastaks ühele või mitmele avalikul konkursil valitud kutse andjale kutse või kutsete andmise kohta kutsetasemetel, mis on määratud kutse andja avaliku konkursi tingimustes.“</p> <p>Kutsekoda on vastu muudatusele, mis loob võimaluse avaliku konkursi tulemusena anda kutse andja õigused rohkem kui ühele kutse andjale. Me ei näe praktilist vajadust sellise muudatuse järele, plaanitav lahendus tekitab ebaefektiivsust, ei ole kuluefektiivne ning võib vähendada motivatsiooni osaleda kutse andja konkursil.</p> <p>Kutsekoja hinnangul võiks kehtima jääda tänane regulatsioon, mille kohaselt antakse kutse andja õigused ühele kutse andjale.</p> <p>Kutsekoja ettepanek:</p>	<p>Selgitame. Mitme kutse andja valimine on eelnõus ette nähtud võimalusena, mitte reeglina. Säte loob võimaluse valida rohkem kui ühe kutse andja, kus lühikese aja jooksul tuleb hinnata palju taotlejaid.</p> <p>Seletuskirjas selgitame, et kutseasutus kaasab jätkuvalt kutse andjate taotluste hindamisse eksperte, moodustades vajadusel laekunud taotluste hindamiseks komisjoni, mis vaatab läbi laekunud pakkumised ning hindab pakkumuse esitanud organisatsioonide võimekust kutse andjana tegutseda. Sh annavad eksperdid sisendit kuivõrd kiireloomuline ja rohkearvuline kutse taotlemine on ning millal on põhjendatud mitme kutse andja valimine.</p>

	Jätta kehtima tänases Kutseseaduses sätestatud põhimõte, et kutse andmise õiguse saab anda ainult ühele juriidilisele isikule.	
Kutsekoda	<p>Eelnõu § 13, lg 3 on sõnastatud järgmiselt: „Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel täidab kutse andja ülesandeid kutseasutus kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.“</p> <p>Kutsekoda leiab, et see säte võib luua huvide konflikti §10, lg3, loetelupunktides 6-10 sätestatuga. Kui ühe juriidilise isiku pädevuses on kutse andmise reeglite kehtestamine ja järelevalve kutse andjate tegevuse üle ja samal ajal saab ta ka ise olla see, kellele ta ise need reeglid kehtestab ja kelle üle järelevalvet teostatakse, on tegemist huvide konfliktiga.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku kutse andja avaliku konkursi teistkordsel luhtumisel anda kutse andja ülesanded vastava regulatsiooni kehtestanud riigiasutusele ja sõnastada see järgnevalt: „Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel täidab kutse andja ülesandeid vastava kutseala regulatsioonid kehtestanud riigiasutus.“</p>	<p>Mittearvestatud. Ettepanekut ei ole võimalik arvestada, sest Haridus- ja Teadusministeerium ei saa panna kohustusi riigiasutustele, mis ei asu HTMi haldusalas. Selline sõnastus eeldaks õigust anda teistele ministeeriumidele või valitsusasutustele siduvaid ülesandeid ilma nende nõusolekuta ja väljaspool HTMi pädevust.</p> <p>Selgitame, et tegemist on erandjuhuga, mis on üle toodud kehtivast õigusest. Sätte eesmärk on tagada reguleeritud kutsealadel kutse andmine, et isikute tegevus tööturul ei oleks piiratud juhul kui ka kutse andja konkurss luhtub, mis on ka seletuskirjas täpsemalt selgitatud. Kutseasutus täidab kutse andja ülesandeid üksnes kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu §18, lg 4 on sõnastatud järgmiselt: „Õppe lõpetamisel loetakse isikule kutse antuks kandega kutse- ja oskuste registris, kui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsevalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22–142) nimetatud reguleeritud kutsealal ja 2) õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud. <p>Kutsekoda teeb ettepaneku, et õigusselguse huvides võiks seletuskirjas nimetada need kutsed, mille suhtes erand kehtestatakse. Samuti on oluline, et olukorras, kus õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud, õppeasutus anda esmakutse.</p>	<p>Mittearvestatud. Täpsustame seletuskirjas selgelt, et § 18 lg 4 on direktiivist 2005/36/EÜ tulenev kitsas erisäte, mis ei muuda üldreeglit: kutsestandardil põhineva õppekava korral omandatakse kutse ning kompetentsiprofiilil põhineva õppekava korral esmakutse.</p>
Kutsekoda	Eelnõu §19, lg2. punkt 10 sätestab, et kutseandmise korras sisaldub ka kutse kehtivusaeg. Kutsekoda on seisukohal, et kutse kehtivusaeg vajab	Mittearvestatud.

	<p>laiapõhjalist kokkulepet turuosaliste vahel ja võiks sisalduda kutsestandardis.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku lisada kutse kehtivuse aeg kutsestandardisse.</p>	<p>Kutse kehtivusaeg ei kuulu kutsestandardi reguleerimisalasse, sest kutsestandardis kirjeldatakse üksnes kutsealase kompetentsuse nõudeid. Kutsestandard on dokument, mis määratleb, milliseid teadmisi, oskusi ja vastutust kutse vastavale EKRI tasemele eeldab. Kutsestandard ei ole mõeldud sisaldama menetluslikke elemente või kutse andmise tehnilisi tingimusi. Eelnõu järgi saab ka kutse andmise korra kehtestamisel kutse kehtivuse aja turuosalistega kokku leppida.</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu §20, lg 1 sätestab:</p> <p>„Kutseksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsuste olemasolu kutse taotlejal.“</p> <p>Kutsekoda on seisukohal, et kompetentsiprofiilis kirjeldatakse kompetentside kogumit, mis kokku loovad eelduse kompetentsuse kujunemiseks.</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku sõnastada eelnõu §20, lg 1 järgnevalt:</p> <p>„Kutseksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentside olemasolu kutse taotlejal“.</p>	Arvestatud.
Kutsekoda	<p>Eelnõu §21, lg 3 punkti 4 sätestab, et kutsekomisjoni ülesanne on „vajadusel hindamiskomisjoni moodustamine“. Samas sätestab eelnõu §22 lg 1 „Kutse andja võib moodustada kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks hindamiskomisjoni.“</p> <p>Kutsekoda teeb ettepaneku, et õigusselguse huvides on vaja hindamiskomisjoni moodustamine läbivalt, kas kutsekomisjoni või läbivalt kutse andja ülesandeks sõnastada.</p>	Mittearvestatud. Hindamiskomisjoni moodustamine ei ole igal juhul vajalik ning seetõttu on mõistlik jätta kutsekomisjonile võimalus otsustada, kas hindamiseks moodustatakse eraldi hindamiskomisjon või kasutatakse teisi hindamise meetodeid. Samal ajal võimaldab § 21 lg 3 p 4 kutsekomisjonil vajaduse korral ise hindamiskomisjoni moodustada, näiteks valdkondades, kus hindamise maht või eripära seda eeldab. Kohustus moodustada hindamiskomisjon igal juhul looks põhjendamatut lisabürokraatiat ja

		suurendaks kutse andjate halduskoormust ilma sisulise vajaduseta.
Kutsekoda	<p>Kutsekoja hinnangul vajavad paragrahvi 21 lõiked 2, 3 ja 4 sõnastuse muutmist, kuna eelnõus kasutatud sõnastus on mitmes aspektis ebaselge. Näiteks ei ole selge, millistel juhtudel peab kutseasutus moodustama kutsekomisjoni või miks peab kutsekomisjon esitama hindamise korraldamise ja tulemuste kohta koostatud protokolliga kutse andjale. Kutsekomisjon on organ, kes teeb hindamisprotokolliga aluseks võttes kutse andmise otsuse, mistõttu puudub vajadus esitada see eraldi kutse andjale. Kutse andmisega seotud dokumentide säilitamise kohta peaks kutset andval organisatsioonil olema sisemine kord, mis arvestab kutseasutuse kehtestatud põhimõtteid. Seda ei ole vaja seaduses eraldi reguleerida. Lõige 2 sätestab, et kui pole konkursiga valitud kutseandjat, korraldab kutsekomisjoni tööd kutseasutus. Ebaselgeks jääb, millistel asjaoludel selline olukord üldse tekkida saab. Teeme ettepaneku see säte välja jätta. Lõige 4 on samuti segadust tekitav. Sissejuhatava lause kohaselt ei tohi kutsekomisjoni liige osaleda muu hulgas isiku kompetentsuse hindamisel, kuid sama lõike punkt 3 sätestab, et ta ei tohi seda teha juhul, kui ta on osalenud hindamiskomisjoni töös. Selline sõnastus jätab ebaselgeks, milline on kutsekomisjoni liikme lubatud roll hindamises ja otsustamises. Allpool esitatud sõnastusettepanekus oleme muutnud ka lõike 3 punktide järjestust nii, et esmalt on loetletud ülesanded, mida kutsekomisjon täidab juhul, kui hindamiskomisjoni ei moodustata, ning seejärel ülesanded, mis on seotud hindamiskomisjoni moodustamisega. See muudab meie hinnangul lõike selgemaks. Lisaks oleme jaganud senise lõike 4 kaheks eraldi lõikeks: esimeses on sätestatud, millal kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda otsustamisel, ning teises, millal ta ei tohi osaleda hindamises. Kutsekoda teeb ettepaneku sõnastada eelnõu §21 järgnevalt: „ (1) Kutse andja moodustab kutse andmise erapooletuse tagamiseks kutsekomisjoni, kuhu kuuluvad selle valdkonna kutse andmisest huvitatud osapoolte erialaste teadmiste ja kogemustega esindajad. (2) Kutsekomisjoni tööd korraldab konkursiga valitud kutse andja. (3) Kutsekomisjoni ülesanded on:</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Selgitame, et kutseasutusel on kohustus vastavalt eelnõu §13 lõikele 3 täita kutse andja ülesandeid. Sellisel juhul laienevad kutseasutusele kutseandja ülesanded sh ülesanne moodustada kutsekomisjon. Tegemist on erandjuhuga, mis on üle toodud kehtivast õigusest. Sätte eesmärk on tagada reguleeritud kutsealadel kutse andmine, et isikute tegevus tööturul ei oleks piiratud juhul kui ka kutse andja konkurs luhtub, mis on ka seletuskirjas täpsemalt selgitatud. Kutseasutus täidab kutse andja ülesandeid üksnes kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.</p> <p>Muudetud sõnastust § 21 lõigete 5 ja 6 sõnastust vastavalt ettepanekule.</p>

	<p>1) kutse andmise korra eelnõu väljatöötamine; 2) kompetentsuse hindamise juhendite, eksamimaterjalide ning muude kutse andmiseks vajalike dokumentide väljatöötamine ja kinnitamine; 3) kutset taotleva isiku kompetentsuse kutsestandardi nõuetele vastavuse hindamine; 4) hindamise korraldamise ja hindamise tulemuste kohta protokoll koostamine; 5) kutset taotlevale isikule kutse andmise või andmata jätmise otsustamine; 6) vajadusel hindamiskomisjoni moodustamine, kes hindab kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele 7) hindamiskomisjoni tegevuse kohta esitatud kaebuste lahendamine. (4) Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda kutset taotleva isiku ega talle kutse andmise otsustamisel, kui:</p> <p>1) ta on vahetult seotud kutset taotlevale isikule kutse andmiseks ettevalmistava koolituse või väljaõppe korraldamisega; 2) ta on kutset taotleva isiku tööandja või muul viisil isiklikult huvitatud kutse andmisest; 3) ta on osalenud hindamiskomisjoni töös või muud asjaolud tekitavad kahtlust tema erapooletuses.</p> <p>(5) Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda kutset taotleva isiku kompetentsuse hindamisel käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 1 ja 2 nimetatud põhjustel ja muudel erapooletust mõjutavatel asjaoludel. (6) Kui kutsekomisjoni liikmel ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik vastata käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 esitatud kriteeriumitele, peab olema kutse andmise korras kirjeldatud, kuidas on tagatud erapooletu ja kvaliteetne hindamine.“</p>	
Kutsekoda	Eelnõu § 24, lg 1 sätestab: „Kutse andjal on õigus kutsekomisjoni ettepanekul peatada kutse andmise otsuse kehtivus, kui kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardis kirjeldatud nõuetele kuni peatamise aluse äralangemiseni.“ Kutsekoda toetab kutse kehtivuse peatamise õigusliku võimaluse loomist ja teeme ettepaneku kaaluda positiivse kehtivuse peatamise lisamist. Näiteks kui isik on lapsehoolduspuhkusel või kaitseväeteenistuses, võiks	Mittearvestatud. Eelnõu § 24 eesmärk on sätestada kutse kehtivuse peatamise õiguslik mehhanism olukordadeks, kus kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardis kirjeldatud nõuetele. See tähendab, et peatamine on järelevalveline meede, mis kaitseb avalikku huvi, teenuse kvaliteeti ja kutse usaldusväarsust. Peatamise

	<p>olla ka isiku algatusel võimalik kutse otsuse kehtivusaeg peatada ja seeläbi kehtivusaega pikendada objektiivsete asjaolude tõttu.</p>	<p>aluseks ei ole ega saa olla isiku enda soov ajutiselt kutsetegevusest loobuda, sest see muudaks peatamisinstituudi olemust ja seoks kutse kehtivuse põhjendamatult individuaalsete elusündmustega. Seletuskirja järgi ei ole isiku vabatahtlik soov kutse peatamiseks peatamise alus – kutse kehtivuse peatamine peab alati tulenema sisulisest vajadusest hinnata kutsealase pädevuse vastavust nõuetele, mitte haldusvälisest asjaolust.</p>
Kutsekoda	<p>Eelnõu § 55, loetelupunkt 2 sätestab: „2) paragrahvi 9 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(5) Kui küttesüsteemi ohutuse hindamiseks ei ole asjakohast teavet, võib Päästeamet või kohaliku omavalitsuse üksus küttesüsteemi kütteseadme, korstna ja ühenduslööri nõuetele vastavuse kohta nõuda eksperthinnangut. Eksperthinnangu koostab 5. taseme kutsega pottseppmeister, 5. taseme kutsega korstnapühkija-meister või vastava valitud kompetentsiga 6. taseme kutsega tuleohutusekspert. Eksperthinnangu koostanud isik esitab eksperthinnangu...“ Kehtivas kutsestandardis (14.02.2025 – 13.02.2030) on ekspertiisi tegemise õigus Pottseppmeister, tase 5 spetsialiseerumisega Pottseppmeister-ekspert, tase 5 kutse omanik. Kutsekoda teeb ettepaneku täpsustada eelnõu selle tuginevalt ja sõnastada järgnevalt: „(5) Kui küttesüsteemi ohutuse hindamiseks ei ole asjakohast teavet, võib Päästeamet või kohaliku omavalitsuse üksus küttesüsteemi kütteseadme, korstna ja ühenduslööri nõuetele vastavuse kohta nõuda eksperthinnangut. Eksperthinnangu koostab 5. taseme kutsega pottseppmeister, spetsialiseerumisega Pottseppmeister-ekspert, tase 5 kutse omanik.“</p>	<p>Arvestatud. Täpsustatud sõnastust nii, et see oleks kooskõlas sätte üldise sõnastusega sh tuleohutusekspertide kvalifikatsiooniga. Lisatud vastava kompetentsiga 5. taseme kutsega pottseppmeister.</p>
Kutsekoda	<p>Kutsekoda teeb ettepaneku muuta alushariduse seaduse (AHS) paragrahve 29 ja 38. <u>Paragrahv 29</u> Kehtivas alushariduse seaduse § 29 lõikes 5 on sätestatud lasteaia abiõpetaja kvalifikatsiooninõuded järgmiselt:</p>	<p>Mittearvestatud. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 32 lõike 3 järgi ei kavandata ühte seaduseelnõusse erinevate seaduste muutmise sätteid, mis ei ole seotud ühise reguleerimisobjekti või ühise eesmärgi</p>

	<p>„(5) Lasteaia abiõpetaja kvalifikatsiooninõuded on:</p> <p>1) vähemalt keskharidus ja lapsehoidja kutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele või</p> <p>2) vähemalt keskharidus ja pedagoogilised kompetentsid ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.“</p> <p>Sama paragrahvi lõikes 6 on sätestatud, et käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud õpetaja pedagoogilised kompetentsid on kirjeldatud õpetaja kutsestandardis ning lõikes 5 nimetatud abiõpetaja pedagoogilised kompetentsid on kirjeldatud lapsehoidja kutsestandardis.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada AHS § 29 järgmiselt:</p> <p>1) lisada lõikesse 5 punkt 3 järgmises sõnastuses: „3) vähemalt keskharidus ja õpetaja, tase 5 kutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.“</p> <p>2) lõike 6 lõppu lisada sõnad „ja õpetaja, tase 5 kutsestandardis“.</p> <p>Selgituseks märgime, et alushariduse seaduse loomise ajal ei olnud veel kutsestandardit õpetaja tase 5. Täna on kutsestandard kehtiv ja toimub kutse andmine. Selle kutsestandardi töökirjelduses on öeldud, et viienda kutsetaseme õpetaja töötab abiõpetajana koolis või lasteaias ning alustava huvihariduse õpetajana huvikoolis.</p> <p><u>Paragrahv 38</u></p> <p>Kehtivas alushariduse seaduse paragrahvis 38 lõikes 1 on lapsehoidja kvalifikatsiooninõuded sätestatud järgmiselt:</p> <p>„Lapsehoidja kvalifikatsiooninõuded on vähemalt keskharidus ja 4. taseme lapsehoidja kutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.“</p> <p>Teeme ettepaneku muuta AHS § 38 lõige 1 sõnastada järgmiselt:</p> <p>„(1) Lapsehoidja kvalifikatsiooninõuded on vähemalt keskharidus ja lapsehoidja kutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.“</p> <p>Lisaks teeme ettepaneku tunnistada § 38 lõige 2 kehtetuks.</p> <p>Selgituseks märgime, et edaspidi määratletakse lapsehoidja kutse ainult ühel EKR tasemel, s.o tasemel 5, kuna lapsehoidja töös vajalikud kompetentsid vastavad oma teadmiste rohkuselt, keerukuselt, iseseisvuse ja vastutuse ulatuse poolest EKR 5. tasemele.</p>	<p>saavutamiseks. Alushariduse seaduse regulatsiooni kutse seaduse eelnõu ei puuduta. Seega esitatakse ettepanek eraldiseisvana Haridus- ja Teadusministeeriumi alus- ja põhihariduse osakonnale.</p>
--	---	---

<p>Tallinna linn</p>	<p>Seaduse eelnõu § 14 sätestab kutse andja valimisega seonduva. Muuhulgas on sätestatud tingimused, millele peab kutse andja konkursil osaleja vastama. Sama paragrahvi lõike 1 punkti 2 kohaselt peab kutse andja konkursil osaleja olema moodustanud kutsekomisjoni. Miks peab kutsekomisjon olema moodustatud juba siis, kui ei olegi veel teada, kas taotleja osutub konkursil valituks?</p>	<p>Selgitame. Nõue esitada kutsekomisjon juba konkursil osalemise etapis on kehtestatud eesmärgiga hinnata kutse andja tegelikku valmisolekut ja suutlikkust täita kutse andmise ülesannet. Seletuskirja järgi peab kutse andja konkursil osalejal olema tõendatud võimekus tagada usaldusväärne, sõltumatu ja kvaliteetne kompetentsuse hindamine ning vältida huvide konflikti olukordi. Kutsekomisjoni kavandatud koosseisu esitamine on oluline just selleks, et kutseasutus saaks hinnata, kas taotlejal on olemas pädevad, erapooletud ja valdkonda tundvad eksperdid, kelle kaasamine on kutse andmise tuumiktingimus. Tegemist ei ole lõpliku komisjoni kinnitamisega, vaid eeldatava nimekirja esitamisega, mis näitab, et taotleja on sisuliselt ette valmistatud ning suudab kohe pärast õiguse saamist hindamisprotsessi käivitada. Kui komisjoni esitamist nõutaks alles pärast konkursi võitmist, suureneks risk, et kutse andja ei ole tegelikult võimeline moodustama nõuetele vastavat komisjoni, mis omakorda võiks takistada hindamise läbiviimist ja seeläbi mõjutada kutse taotlejate õigusi.</p>
<p>Tallinna linn</p>	<p>Eelnõu § 15 lõige 1 sätestab: „<i>Kutseasutus annab esmakutse andmise õiguse riiklikult tunnustatud õppeasutusele kutse andjana tegutsemiseks pärast õppekava registreerimist Eesti hariduse infosüsteemis, kui õppekava vastab ametialasele kompetentsiprofiilile.</i>“ Kas esmakutse andmise õiguse saamiseks peab kutseasutus läbima §-s 14 nimetatud konkursi?</p>	<p>Selgitame. Esmakutse andmise õigust ei saa taotleda valikul konkursil vaid ainult §15 toodud tingimustel st õiguse saab vaid riiklikult tunnustatud õppeasutus õppekava registreerimisel juhul kui õppekava vastava ametialasele kompetentsiprofiilile. Esmakutse andmise õiguse saab õppeasutus ainult enda vastava õppekava lõpetajatele esmakutse andmiseks. Juhul kui õppeasutus soovib tegutseda ka kutse andjana st. anda kutsestandardi alusel kutset töömaailma taotlejatele, siis on tal võimalik osaleda</p>

		avalikul konkursil ja taotleda kutse andja staatust vastavalt § 14 kirjeldatud tingimustele.
Tallinna linn	Kutse andja ülesanne on muuhulgas korraldada kutse andmise korra eelnõu, mille kehtestab kutseasutus (seaduse eelnõu § 16 lõige 1 punkt 4, § 19 lõige 2). Vastavalt seaduse eelnõu § 13 lõikele 4 võib kutseasutus anda kutse andmise õiguse ka mitmele kutse andjale. Mis saab, kui kutse andjaid on mitu? Kas sellisel juhul peavad kutse andjad tegema kutse andmise korra eelnõu koostamisel koostööd või esitavad nad mõlemad eraldi eelnõud kinnitamiseks kutseasutusele?	Selgitame. Mitme kutse andja valimine on seaduses ette nähtud erandjuhuna, kui selleks on põhjendatud vajadus. Juhul kui ühele kutsele on vajadusest tulenevalt valitud mitu kutse andjat siis vastavalt eelnõu §19 lõikele neli kohaldatakse ühele kutsele alati ühte ja sama kutse andmise korda. Kutse andmise korra kehtestab §10 alusel kutseasutus.
Tallinna linn	Kutseasutus võib tunnistada õppeasutuse kutse andja õiguse esmakutse andmiseks kehtetuks muuhulgas siis, kui: õppekava ei vasta kutsestandardile või kompetentsiprofiilile (seaduse eelnõu § 17 lõige 2 punkt 3). Seaduse eelnõu § 15 lõikest 1 tulenevalt on esmakutse andmise õiguse saamise eelduseks see, et õppekava vastab ametialasele kompetentsiprofiilile, kuid selle õiguse võib tunnistada kehtetuks ka siis, kui õppekava ei vasta kutsestandardile. Seega on seaduse eelnõu § 15 lõige 1 ning 17 lõige 2 punkt 3 vastuolulised ja jääb selgusetuks, kas esmakutse andmise õiguseks peab õppekava vastama kutsestandardile ja/või kompetentsiprofiilile või peab vastama üksnes kompetentsiprofiilile.	Selgitame. Seaduse § 17 lõige 2 punkt 3 annab kutseasutusele õiguse tunnistada esmakutse andmise õigus kehtetuks juhtudel, mis hõlmab nii kompetentsiprofiili alusel loodud õppekavasid (tulevikumudel), kui ka kutsestandardile vastavaid õppekavasid üleminekuperioodil, mil kutsestandard võib veel olla mõne õppekava alus. Üleminekuperioodil võrdsustatakse õppekavade aluseks olevad kutsestandardid ja kompetentsiprofiilid, et tagada õppeasutustele, kes praeguses süsteemis annavad kutset enda õppijatele võimalus jätkata esmakutse andmist nende kutsete osas, millele nad olid kutse andjad enne seaduse muutmist. Selle lahenduse eesmärk on vältida olukorda, kus varasemalt kutse andmise õigust omanud õppeasutus kaotaks selle üksnes seetõttu, et õiguslik alusdokumendi tüüp muutub.
Tallinna linn	Seaduse eelnõu § 22 annab kutse andjale õiguse moodustada kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks hindamiskomisjoni. Kas kutse andja võib moodustada ka mitu hindamiskomisjoni, kui kutse andja annab mitut erinevat kutset?	Selgitame. Sätte eesmärk on anda kutse andjale õigus ja paindlikkus moodustada hindamiskomisjon juhtudel, kus see on kutse andmise protsessi läbiviimiseks vajalik.

		Kuigi sätte sõnastus kasutab ainsust, ei piirata sellega kutse andja võimalust moodustada rohkem kui üks komisjon, kui hindamismaht ja -korraldus seda nõuavad. Tegemist on tavapärase normitehnilise väljendusega, kus ainsuse kasutamine ei tähenda kitsendust ega välista mitmuse põhimõtte rakendamist.
Tallinna linn	Paragrahvi 26 lõike 1 kohaselt kaetakse kutseõppe tasemeõppe tegevustoetuse alusel moodustatud koolituskohal õppiva õpilase õppe lõpetamiseks sooritatava kutseeksami kulud riigieelarvest üks kord, kui õpilane osaleb kutseeksamil õppeaja jooksul või aasta jooksul pärast lõpetamist. Kes katab kulud, kui õpilasel on vaja läbida korduseksam(id)?	Selgitame. Riigieelarvest kaetakse ühe kutseeksami sooritamise kulud õppeasutuse tasemeõppe tegevustoetuse alusel õppivale õppijale. See tähendab, et igal õppijal on õigus tasuta osaleda ühel ametlikul kutseeksamil õppeperioodi jooksul või kuni aasta pärast selle lõpetamist. Kui kutseksam ebaõnnestub, tuleb vastavalt kutseharidusstandardile koolil korraldada õppija õpitulemuste hindamine. Sellisel juhul ei ole tegemist enam kutseksamiga kutse andmise mõttes, vaid olukorraga, kus õppijal on vaja täita õppekava lõpetamise tingimusi.
Tallinna linn	Eelnõu §-ga 43 muudetakse investeerimisfondide seadust. Juhin tähelepanu, et seaduse õige nimetus on investeerimisfondide seadus, mitte investeerimisfondi seadus nagu on öeldud eelnõus.	Arvestatud.
Eesti Üliõpilaskondade Liit	Eelnõu § 8 kohaselt kasutatakse kompetentsiprofiile õppe- ja koolituskavade koostamise alusena. Samuti sätestab § 13 lõige 5, et kõrgkool võib saada kutse andja õiguse juhul, kui õppekava vastab kutsestandardile. EÜL-i hinnangul võivad need sätted aidata parandada hariduse ja tööturu vahelist seost, mis on õppijate jaoks oluline, kuna see toetab sujuvamat üleminekut tööturule. Samas peab nende põhimõtete rakendamisel arvestama kõrghariduse eripära. Kõrgharidus ei keskendu üksnes konkreetse ametikoha oskustele, vaid arendab ka laiemat teadmiste ja oskuste pagasit, sealhulgas analüüsi-, uurimis-, kriitilise mõtlemise ja teaduspõhise probleemi lahendamise oskust. EÜL nõustub antud	Teadmiseks võetud.

	<p>paragrahvide eesmärgiga, kuid rõhutab, et kõrgharidus ei peaks keskenduma ainult olemasolevatele töökohtadele. Kõrghariduse roll on läbi üldoskuste arendamise valmistada õppijaid ette ka tuleviku töödeks ja ühiskondlikeks rollideks, mida ei pruugi veel eksisteerida. Seetõttu peab kutseüsteemi ja kõrghariduse koostöö olema üles ehitatud partnerlusel, kus kutsestandardid ja kompetentsiprofiilid annavad sisendit õppekavade arendamiseks, kuid õppekavade akadeemiline ülesehitus kujuneb kõrgkoolide ja erialakogukondade koostöös. Samuti peab tagama, et kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide arendamisel oleksid kaasatud kõrgkoolide esindajad ning arvestatakse kõrghariduse eesmärkidega. Siinkohal soovime veel rõhutada, et on ka oluline, et kutseharidust omandavatel õppurid omandaksid tugevad üldpädevused, et hõlbustada nende võimalusi jätkata enda haridusteed kõrghariduses ning pidada vastu kiireloomuliselt muutuval tööturul</p>	
<p>Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing</p>	<p>Lisada § 16 lõikesse 2 või eraldi paragrahvina nõue, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> – esmakutse andmisel peavad kõik sama ametialase kompetentsiprofiili alusel õpetavad õppeasutused kasutama ühtset hindamisraamistikku või standardiseeritud hindamismudelit, mille kehtestab HTM või kutseasutus koostöös valdkondliku eksperdikoguga. – hindamismudeli loomisel tuleb kaasata valdkonna tööandjad ja erialaliidud. <p><i>Põhjendus:</i> tagab koolide ja kutsete võrreldavuse ning tööandjate usalduse, välistab sisulised erinevused hindamistes ja väldib olukorda, kus esmakutse kvaliteet varieerub sõltuvalt koolist.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamise valdkonna tööandjaid. See tähendab, et õppija kompetentsuse hindamises osalevad lisaks õppeasutusele ka töömaailma esindajad. Täpsemad õppe hindamise kaasamise viisid kirjeldatakse vastava haridustaseme õigusaktides, näiteks kutseharidusstandardis. Haridusstandardid reguleerivad õppe alustamise ning lõpetamise tingimused ning ka kehtivas õiguses on õppe lõpetamisel kutseksamite läbiviimine kutsehariduse õppekavade lõpetamisel kirjeldatud kutseharidusstandardis.</p>
<p>Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing</p>	<p>Hindamiskomisjonide koostamise ja rolli täpsustamine</p> <p>Täiendada § 16 lõiget 2 või § 21 põhimõtteid nii, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • esmakutsete puhul kehtivad selgelt reguleeritud hindamiskomisjoni moodustamise nõuded, sh tööandjate esindatuse minimaalne tase (nt vähemalt 1/3 komisjonist). 	<p>Selgitame.</p> <p>Esmakutse andmisel kohaldatakse vastavaid haridusstandardeid ning neist tulenevaid nõudeid õpiväljundite saavutamise hindamisel. Esmakutse andmise lihtsustatud kord õppeasutustele vähendab</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Komisjoniliikmete sõltumatuse ja erapooletuse nõuded peavad kehtima samal tasemel kui kutsekomisjonidele, vältimaks tööandjate kriitikat erapooletuse puudumise osas. <p><i>Põhjendus:</i> Tööandjate peamine mure on tööandjate vähene või ebajärjekindel roll kutse andmisel. Selge raamistik loob usaldust.</p>	<p>dubleerimist ja võimaldab kutse omandamist juba õppeprotsessi käigus, toetades elukestva õppe põhimõtteid ja tööjõu kiirendatud siirdumist tööturule. Esmakutse andmisel on õppeasutusel kutse andjana vastavalt eelnõu § 16 lõike 2 punktile 2 kohustus kaasata õpilase kompetentsuse hindamisse sobilikus õppe- või töökeskkonnas valdkonna tööandjaid. Samas ei näe seadus ette, et tööandjate kaasamine peab toimuma ühe komplekseksamina õppe lõpus. Eelnõu näeb esmakutse usaldusväärse tagamiseks ette töömaailma kaasamise kolmel tasandil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tööandjad aitavad määratleda, milliseid oskusi üldse õpetatakse - sisend kompetentsiprofiilide, kutsestandardite koostamisse, - tööandjad osalevad õppe läbiviimisel - praktika, juhendamine - tööandjad osalevad õppija oskuste hindamisel õppe jooksul sobivas õppe- või töökeskkonnas –võimalus hinnata õppijat reaalses tööolukorras ja pikema aja jooksul, mitte üksnes ühekordset sooritust õppe lõpus. <p>Kirjeldatud meetmete kaudu on tagatud, et esmakutse aluseks olevad kompetentsid ja nende hindamine on seotud tööturu vajadustega.</p>
<p>Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing</p>	<p>Esmakutse mõtestamine selgelt kutsesüsteemi osana Täiendada § 6 ja § 18 selgitusega, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • esmakutse on kutsesüsteemi üks kvalifikatsiooniliik ja osa ühtsest kvalifikatsiooniraamistikust, mitte pelgalt kooli siseotsus. • Esmakutse omamine annab tööturul selge signaali vastava kompetentsuse olemasolu kohta ning on võrreldav töömaailma kutsega kvalifikatsiooniraamistikus määratud tasemel. 	<p>Selgitame. Täpsustame seletuskirjas, et § 18 lg 4 on direktiivist 2005/36/EÜ tulenev kitsas erisäte, mis ei muuda üldreeglit: kutsestandardil põhineva õppekava korral omandatakse kutse ning kompetentsiprofiilil põhineva õppekava korral esmakutse.</p>

	<p><i>Põhjendus:</i> Tähtis kutsehariduse maine ja õppijate motivatsiooni seisukohalt; väldib tööandjate arusaama, et koolilõpukutse on „teisejärguline”.</p>	
<p>Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing</p>	<p>Esmakutse andmise protsessi detailsem reguleerimine Täpsustada § 15 ja § 16 lõikeid, et seaduses oleks selgelt kirjas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • esmakutse andmisel rakendatavad hindamise kvaliteedikriteeriumid (tõendus põhised hindamismeetodid, hindajate kompetentsinõuded jne). • nõue dokumenteerida hindamismudel ja hindamiskriteeriumid ühtsetes juhendites, mis peavad olema avalikud ja võrreldavad. • õppekava vastavuse kontroll kompetentsiprofiilile peab sisaldama hindamise korralduse kontrolli (ehk et mitte ainult õpiväljundid, vaid ka hindamismudel vastab nõuetele). <p><i>Põhjendus:</i> HTM ametnikud on viidanud vajadusele reguleerida seda kutsehariduspoliitika tasandil, kuid seaduses peab olema alusnorm, mis kohustab välja töötama detailsemad regulatsioonid.</p>	<p>Selgitame. Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamise valdkonna tööandjaid. See tähendab, et õppija kompetentsuse hindamises osalevad lisaks õppeasutusele ka töömaailma esindajad. Täpsemad õppe hindamise kaasamise viisid kirjeldatakse vastava haridustaseme õigusaktides, näiteks kutseharidusstandardis. Haridusstandardid reguleerivad õppe alustamise ning lõpetamise tingimused ning ka kehtivas õiguses on õppe lõpetamisel kutseeksamite läbiviimine kutsehariduse õppekavade lõpetamisel kirjeldatud kutseharidusstandardis. Kutsehariduse puhul on kutseharidusstandardi alusel toimuva oskuste demonstratsiooni põhimõtted ja ühtsed juhendid koostöös koolidega väljatöötamisel 2026. aasta jooksul.</p>
<p>Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing</p>	<p>Tööandjate rolli tugevdamine ja selge osalus esmakutse andmisel Täiendada § 16 lõiget 2 punktiga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Tööandjaid kaasatakse hindamise läbipaistvalt, dokumenteeritult ja ühtlustatud põhimõtete järgi, mille kutseasutus kehtestab.” <p><i>Põhjendus:</i> Vähendab tööandjate kriitikat, et esmakutse ei taga piisavat töömaailma sisendit</p>	<p>Mittearvestatud Selgitame, et tööandjate kaasatus õppe pakkumisse säilib kompetentsiprofiilide kaudu. Eelnõu § 8 järgi on kompetentsiprofiil õppe- ja koolituskavade koostamise alus ning esmakutse antakse õppekava lõpetamisel just kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentside omandamise korral. Samal ajal näeb eelnõu § 12 ette valdkondlikud eksperdikogud, kuhu kuuluvad töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning haridus- ja koolitusasutuste esindajad ning mille ülesanne on teha ettepanekuid kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja</p>

		<p>uuendamiseks ning anda nende kavanditele eksperthinnang. See tähendab, et esmakutse aluseks olevate kompetentside kujundamisse on kaasatud töömaailma esindajad.</p> <p>Teiseks tuleneb töömaailma kaasamine hindamise tasandil. Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamisse valdkonna tööandjaid. See tähendab, et õppija kompetentsuse hindamises osalevad lisaks õppeasutusele ka töömaailma esindajad. Täpsemad õppe hindamisse kaasamise viisid kirjeldatakse vastava haridustaseme õigusaktides näiteks kutseharidusstandardis. Haridusstandardid reguleerivad õppe alustamise ning lõpetamise tingimused ning ka kehtivas õiguses on õppe lõpetamisel kutseksamite läbiviimine kutsehariduse õppekavade lõpetamisel kirjeldatud kutseharidusstandardis.</p> <p>Kolmandaks tuleneb töömaailma sisendi süsteemne arvestamine tööjõu ja oskuste arendusnõukogu kaudu. Eelnõu § 11 kohaselt on tegemist Vabariigi Valitsuse moodustatud nõukoguga, kuhu kuuluvad töö- ja haridusvaldkonna osapooled ning mille ülesanne on koondada tööjõu nõudluse ja oskuste vajadusega seotud teavet ning teha ettepanekuid kutse- ja oskuste süsteemi arendamiseks.</p> <p>Seega näeb eelnõu ette töömaailma kaasamise kolmel tasandil: kompetentsiprofilide kujundamisel (valdkondlikud eksperdikogud), õppijate kompetentsuse hindamisel (tööandjate kaasamine hindamisse) ning süsteemi strateegilisel kujundamise</p>
--	--	---

		(tööjõu ja oskuste arendusnõukogu). Kirjeldatud meetmete kaudu on tagatud, et esmakutse aluseks olevad kompetentsid ja nende hindamine on seotud tööturu vajadustega.
Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing	<p>Esmakutse positsiooni selgem väljatoomine kutse- ja oskuste süsteemis</p> <p>Lisada § 2 või § 6 juurde põhimõtte, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esmakutse toetab koolilõpetajate sujuvat üleminekut tööturule ja loob aluse kutse- ja osakutse taotlemiseks tööandjate juures. <p><i>Põhjendus:</i> aitab raamida esmakutset kui osa terviklikust kvalifikatsioonisüsteemist, mitte eraldiseisvat koolisisest taset.</p>	Arvestatud. Täiendatud seletuskirja esmakutse ja tööturule siirdumise seoses selgitusega.
Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing	<p>Üldine põhjendus muudatustele</p> <p>Tööandjate skeptilisus</p> <p>Tööandjad on väljendanud, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nad ei näe vajadust koolilõpu kutse järele; • hindamise erapooletus on nende hinnangul ohus; • soovitakse senist kutse andmise mudelit jätkata. <p>Lisatud ettepanekud loovad tööandjate jaoks usaldusliku raamistiku ja ühtsed kvaliteedinõuded.</p> <p>EKEÜ seisukoht</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esmakutse peab olema osa kutsesüsteemist; • vaja on tagada võrreldavus, ühine kvaliteediraam ja selged hindamispõhimõtted. <p>EKEÜ soovidega kooskõlas olevad muudatused tugevdavad kutsehariduse mainet, suurendavad läbipaistvust ja süsteemsust.</p> <p>EKEÜ ettepanek on täiendada eelnõud nii, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • esmakutse oleks selgelt määratletud ja väärtustatud kutsesüsteemi osa, • hindamine oleks standardiseeritud ja usaldusväärne, • tööandjate roll oleks selgelt ja ühtselt reguleeritud, • koolide vahel oleks võrreldavus tagatud, • kvaliteet oleks läbipaistev ja järelevalve piisav. 	Selgitame. Eelnõu kohaselt on esmakutse selgelt määratletud kutsesüsteemi osana ning see tugineb kompetentsiprofiilidele, mis on ühtlased kogu süsteemis ja mille koostamisse kaasatakse tööandjad. Nii kompetentsiprofiilide väljatöötamine kui ka hindamispraktikad lähtuvad töömaailma vajadustest ning on seotud OSKA uuringute ja valdkondlike ekspertkogude tööga, mis ühendab tööandjaid, koolitusasutusi ja kutseasutust. Seletuskirjas on kirjeldatud, et tööandjate usalduse tagamiseks peab õppeasutus kaasama tööandjaid nii õpingute ajal kui ka õppe lõpus toimivas hindamises. See tagab, et õpilaste kompetentsuse hindamine ei ole pelgalt koolisisene tegevus, vaid tugineb eriala töömaailma esindajate teadmistele ja kogemustele. Isiku omandatud esmakutse kantakse kutse- ja oskuste registrisse samamoodi nagu töömaailma kutse, mis tagab läbipaistvuse, jälgitavuse ja võrreldava info kõigi kutsete kohta.

	Need muudatused loovad aluse usaldusväärsele ja mõtestatud esmakutsele ning vähendavad tööandjate vastuseisu.	
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	<p>Kutseeaduse eelnõu seletuskirja punktis 2 sõnastatud eesmärk: Seaduse eesmärk Kutseeaduse eelnõu eesmärk on parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning korraldada terviklikult ümber kutseüsteem, et see toetaks eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet.</p> <p>Kommentaar: <i>Seaduse eesmärk omaette ei peaks olema kutseüsteemi täielik ümberkorraldamine.</i> <i>Eesmärk peaks olema selgelt ja ühemõtteliselt sõnastatud, et see oleks ühiskonna kõikidele osapooltele üheselt arusaadav. Seaduse eesmärk peab olema selgelt ja ühemõtteliselt sõnastatud ka seaduse preambulis (mitte ainult seletuskirjas).</i></p> <p>Sõnastusettepanek: Kutseeaduse eesmärk on töö- ja haridusmaailma sidumine, et toetada inimeste tööelu kujundamist ja elukestvat oskuste arendamist, arvestada tööturu vajadustega ning kohanduda ühiskonnaelu muutustega.</p>	<p>Arvestatud. Täiendatud seletuskirja. Eelnõu seletuskirjas on seaduse eesmärk kirjeldatud põhjalikult, rõhutades vajadust parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning luua terviklik ja kaasaegne kutse- ja oskuste süsteem, mis toetab sihtrühmade oskuste arendamist ja elukestvat õpet. Eelnõu eesmärgiks on süsteemi uuendamine ja sidususe parandamine, ümberkorraldamine on vahend antud eesmärgi saavutamiseks.</p>
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	<p>§ 3 (1) Eelnõu tekst: Kompetentsus on isiku tõendatud oskus kasutada teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.</p> <p>Kommentaar: <i>Teadmiste kasutamise oskusest ainuüksi ei piisa- kui omandatud teadmisi ja kogemusi pole ametialal töötamiseks piisavalt, siis ei piisa ainuüksi nende kasutamise oskusest.</i></p> <p>Sõnastusettepanek: § 3 (1) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada ametialal töötamiseks vajalikke omandatud teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.</p>	<p>Arvestatud.</p>
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	<p>§ 6 Kutse, kutsetase, osakutse ja esmakutse</p>	<p>Selgitame.</p>

	<p>(4) Eelnõu tekst: Esmakutse on õppeasutuse otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik kompetentsiprofiilis kirjeldatud ametialased kompetentsid.</p> <p>Kommentaari: <i>Ainuuksi õppeasutuse otsusest ei piisa kompetentsuse tõendamiseks. Kui tööturu esindajat hindamisprotsessi ja otsustamisse ei kaasata, siis muutub esmakutsesisuliselt kooli lõputunnistuseks mis ei pruugi tööturule tegelikult omandatud kompetentsidest tõest ülevaadet anda.</i></p> <p><i>Näide: Täna korraldavad kutsekoolides kutseeksameid tööturu kutse andjad ja tihti esineb olukordi kus suur osa õpperühmast kutseeksameid edukalt ei soorita. Samas korraldatakse neile järgneva paari päeva jooksul kooli eksam mille tulemusena sisuliselt kõik kooli lõpetavad (eelnõu kohaselt saavad kõik lõpetajad esmakutsed).</i></p> <p>Sõnastusettepanek:</p> <p>(4) Esmakutse on õppeasutuse ja tööandjate ühise otsusega tõendatud kompetentsus, mis kinnitab, et isik on omandanud kõik õppekava aluseks olevas kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud ametialased kompetentsid.</p>	<p>Eelnõu ei näe ette esmakutse andmist „pelgalt kooli lõputunnistusega“ ning kommentaaris väljendatud probleem on eelnõus juba süsteemselt maandatud. Töömaailma kaasamine esmakutse andmisse toimub kolmel tasandil, mistõttu ei ole põhjendatud muuta otsustamismehhanismi selliselt, et esmakutse antakse õppeasutuse ja tööandjate „ühise otsusega“.</p> <p>1. Kompetentsiprofiilide tasand – tööandjad kujundavad esmakutse aluseks olevad nõuded. Kompetentsiprofiilid, millele esmakutse tugineb, töötatakse välja valdkondlikes ekspertiisrühmades, kuhu kuuluvad tööandjate, töötajate, kutse- ja erialaühenduste ning haridusasutuste esindajad (eelnõu § 12). Seega määrab töömaailm ise, millist kompetentsust esmakutse eeldab.</p> <p>2. Hindamise tasand – tööandjate osalemine õppija hindamises on kohustuslik. Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama valdkonna tööandjaid kompetentsuse hindamisse. See tähendab, et tööandjad osalevad otseselt hindamisprotsessis ning annavad sisulise hinnangu õppija kompetentsusele.</p> <p>3. Süsteemi strateegiline tasand – töömaailma sisendi pidev kogumine ja suunamine. Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu (eelnõu § 11) koondab tööandjate ja haridusvaldkonna esindajaid ning annab suuniseid kutse- ja oskuste süsteemi arendamiseks. See tagab, et kogu süsteemi kujundamine on läbivalt tööturu vajadustega kooskõlas. Kokkuvõttes on tööandjate roll esmakutse sisulises kujundamises, hindamises ja süsteemi juhtimises selgelt tagatud ning mitmekihiline. Antud põhjendustel ei ole vajalik ega otstarbekas täiendada §</p>
--	--	---

		6 lõiget 4 viisil, mis muudaks esmakutse andmise kahasse otsustamiseks.
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	<p>§ 7 Kutsestandard</p> <p>(2) Eelnõu tekst: Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse andmise nõudega.</p> <p>Kommentaar: Selline käsitlus pärsib kutsesüsteemi arengut ja tööturu motivatsiooni sellesse panustada ning ei toeta seaduse eesmärki.</p> <p>Sõnastusettepanek:</p> <p>(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui ilmneb avalikust huvist või ohutusest või tööturu toimivusest või ohust isiku varale tingitud vajadus teatud kutsealal kvalifikatsiooni väärtustamiseks või tööturule ligipääsu reguleerimiseks.</p> <p>(2)¹ Kutsestandard koostatakse ja uuendatakse VEK-i (valdkondlik ekspertkogu) algatusel ja tööturult saadud sisendi alusel, et määratleda minimaalne teadmiste, oskuste ja hoiakute lävend kutse- või ametialal tegutsemiseks.</p> <p>(2)² Kutsealadel, kus on kehtivad kutsestandardid, võetakse kompetentsiprofiilide koostamisel aluseks kutsestandardid.</p> <p>Kommentaar:</p> <p><i>Ainult selliselt on võimalik ka sisuliselt tagada Kutseseaduse seletuskirja punktis 2 sõnastatud eesmärk.</i></p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu eesmärk on muuta kutsestandardite kasutamine sihitumaks ning keskendada nende rakendamine eelkõige juhtudele, kus kutse olemasolu on vajalik tööturule ligipääsuks või kutsealaste õiguste ja hüvede kasutamiseks. Selline lähenemine võimaldab vähendada kutsesüsteemi liigset bürokraatiat ning tagada, et kutsestandardid täidavad oma põhifunktsiooni – olla kutsealase kompetentsuse hindamise alus olukordades, kus kutse omamine on õiguslikult või sisuliselt vajalik. Võrreldes VTKga, mille järgi algselt oli soov alles jätta vaid reguleeritud kutsed, on eelnõu väljatöötamisel oluliselt arvestatud töömaailma osapoolte sisendiga ning kutsestandardi koostamise vajaduse aluseks laiemalt kirjeldatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust täiendatakse arvestades ettepanekut nii, et oleks tagatud kutsestandardite koostamine tõendatud vajaduse korral.</p>
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	<p>§ 8 Kompetentsiprofiil</p> <p>(3) Eelnõu tekst: Kompetentsiprofiili alusel koostatud õppe- ja koolituskava lõpetamisel antakse esmakutse kompetentsiprofiilis kirjeldatud ametialal tegutsemiseks:</p> <p>(4) kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister.</p> <p>Kommentaar: <i>Seaduse eelnõu kohaselt tahetakse valdav osa tööturu kutsestandardeid kaotada asendades need kompetentsiprofiilidega- samas omavad kompetentsiprofiilidest sisulist ettekujutust vaid üksikud tööturu esindajad. Lisaks pole täna veel kehtestatud kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsemat korda.</i></p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu näeb ette tööturu sisulise ja süsteemse kaasamise kolmel tasandil, mistõttu ei ole vajalik taastada paralleelset topeltsüsteemi, kus õppekavade aluseks on nii kutsestandardid kui kompetentsiprofiilid.</p> <p>1. Tööturu sisend kompetentsiprofiilide kujundamisele on süsteemselt tagatud.</p> <p>Kompetentsiprofiilid töötatakse välja valdkondlikes eksperdikogudes, kuhu kuuluvad tööandjate, töötajate, kutse- ja erialaühenduste ning</p>

	<p><i>Tööturu esindajatena oleme seisukohal, et olemasolevat kutseüsteemi ei tohi lõhkuda enne kui kompetentsiprofiilidel põhinev uus kutseüsteem ja selle toimivus on ka kõikidele tööturuosapooltele arusaadav ja on kujunenud veendumus, et see toetab parimal viisil kutseeaduse eelnõu seletuskirja punktis 2 sõnastatud eesmärki.</i></p> <p>Sõnastusettepanek:</p> <p>(3) Kompetentsiprofiili või kutsestandardi alusel koostatud õppe- ja koolituskava lõpetamisel antakse esmakutse kompetentsiprofiilis või kutsestandardis kirjeldatud kutse- või ametialal tegutsemiseks:</p>	<p>haridusasutuste esindajad (eelnõu § 12). See tähendab, et kompetentsiprofiili sisu ei otsusta õppeasutus üksi – vastupidi, selle määravad just töömaailma osapooled. Seletuskirjast nähtub, et profiil on loodud asendama kutsestandardite jäikust ja tagama paindlikumat reageerimist tööturu vajadustele.</p> <p>2. Tööturu kaasamine hindamisse on kohustuslik. Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamisse valdkonna tööandjaid. Seega ei saa esmakutsest kujuneda „pelgalt kooli lõputunnistus“, kuna tööandjad osalevad otseselt hindamises ja annavad oma sisulise panuse kompetentsuse tõendamise.</p> <p>3. Tööturu strateegiline sisend on tagatud riiklikul tasandil. Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu (eelnõu § 11) koondab tööandjate ja haridusvaldkonna esindajaid ning juhib kogu süsteemi arengut, tagades oskuste ja tööjõuvajaduse seose.</p>
<p>Eesti Ehitusettevõtjate Liit</p>	<p>§ 10 Kutseasutus ja § 12 Valdkondlik ekspertkogu</p> <p>Kommentaar:</p> <p>Kutseeaduse eelnõu kohaselt kaotatakse ära kutsenõukogud ja asendatakse valdkondlike ekspertkogudega:</p> <p>Kehtiva kutseeaduse kohaselt on kutsenõukogu kutseasutuse juures tegutsev, võrdsetel alustel sama kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev haldusorgan, kelle tegevuse eesmärk on oma kutsetegevuse valdkonnas kutseüsteemi arendamine ja rakendamine ja kelle ülesandeks muuhulgas on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettepanekute tegemine kutsestandardite väljatöötamiseks ja uuendamiseks; 2) kutsestandardite kinnitamine; 3) kutset andva organi õiguse andmine ja osalemine kutset andva organi kutse andmise tegevuse üle teostatavas haldusjärelevalves. 	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Nõustume, et töömaailma sisuline osalus on kutseüsteemi legitiimsuse alus.</p> <p>Nõustume, et töömaailma sisuline osalus on kutseüsteemi legitiimsuse alus.</p> <p>Selgitame, et VEKile ei saa anda otsustusõigust, sest tegemist on kollektiivorganiga ja kollektiivorgani otsuste eest saab õigusliku vastutuse võtta juriidiline isik/asutus, kes selle organi moodustab.</p> <p>Otsustusõiguse viimine kutseasutusele lahendab kehtivas õiguses esinevat probleemi õigusselgusega, kus kollegiaalse haldusorgani sisuline vastutus ei ole praktikas olnud selgelt eristatav. Haldusotsuse tegemise pädevus koos sellega kaasneva vastutusega</p>

	<p>4) kutse andmise korra kinnitamine; 5) kutse andmise ja kutse taastõendamise tasu suuruste kinnitamine; Käesoleva eelnõu kohaselt läheb kogu tänaste laiapõhjaliste kutsenõukogude otsustusõigus üle ainuisikuliselt kutseasutusele ja moodustavate valdkondlike ekspertkogude ülesandeks jääks peaaugulikulult nõustav ja seirav roll (hinnangute andmine, prognoosi ja seire uuringute järelduste kooskõlastamine ning mõju hindamine valdkonna arengule ja uuringutes tehtud ettepanekute rakendamise seiramine) ilma igasuguse siduva otsustusõiguseta. Selline lähenemine eelnõu kontekstis kindlasti ei parandada haridus- ja töömaailma sidusust vaid pigem kaugendab tööturu haridusmaailmast.</p> <p>Tööturu esindajatena oleme seisukohal, et kehtivas seaduses sätestatud laiapõhjaliste kutsenõukogude otsustusõigus peab kutsenõukogude kaotamise korral loodava eelnõuga üle minema valdkondlikele ekspertkogudele. Ainult nii on võimalik tagada haridus- ja töömaailma sidus ja sisuline koostöö (osapoolte seisukohtasid ja ettepanekuid arvsesse võttes) selliselt, et see motiveeriks mõlemat osapoolt võrdselt, toetaks parimal moel eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet.</p> <p>Oleme seisukohal, et kutseasutusel (HTM) ei tohiks olla õigust rakendada või kehtestada kutsete süsteemi arengut ja toimivust mõjutada võivaid sisudokumente, mida laiapõhjaline valdkondlik ekspertkogu pole kinnitanud (heaks kiitnud).</p> <p>Esitatud eelnõu tekst seda kahjuks võimaldab.</p>	<p>antakse selgelt kutseasutusele, tagades, et otsuse tegija ja vastutaja on üks ning menetlusprotsessid on läbipaistvad ja üheselt mõistetavad.</p> <p>Eelnõu § 12 lõikes 3 nähakse ette VEK roll nii kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamiseks kui ka uuendamiseks, samuti eksperthinnangute andmiseks mõlemal juhul. Muuhulgas on VEK roll sisuliselt hinnata, kas kutsestandard või kompetentsiprofiil vastab sellele määratud kvalifikatsiooniraamistiku tasemele, kas nõuded kompetentsusele on piisavad ning proportsionaalsed. Seega kutseasutuse ülesanne on kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamine, kuid nende algatamiseks, sisuliseks valideerimiseks ja muutmiseks vajab kutseasutus sisendit valdkonna ekspertidelt.</p>
<p>Eesti Ehitusettevõtjate Liit</p>	<p>§ 13. Kutse andja (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel täidab kutse andja ülesandeid kutseasutus.</p> <p>Kommentaär: <i>Siin tuleks arutada- kui konkursil pole 2 korda järjest ühtegi osalejat- mida siis teha ? kas kaotada kutsestandardid ja kutse andmine üldse? Kui esimene konkurs luhtub, siis peaks teistkordseks konkursiks ka asutus, kes kutse andja ülesanded täitma hakkab, selleks vajaliku võimekuse tõendama. Ka sellisel juhul peaks väljatöötatud kalkulatsioonid, KA korrad ja ka kutsekomisjoni koosseisu kinnitama valdkondlik ekspertkogu</i></p>	<p>Osaliselt arvestatud. Selgitame, et mitme kutse andja valimine on eelnõus ette nähtud võimalusena, mitte reeglina. Seletuskirjas selgitame, et kutseasutus kaasab jätkuvalt kutse andjate taotluste hindamisse eksperte, moodustades vajadusel laekunud taotluste hindamiseks komisjoni, mis vaatab läbi laekunud pakkumised ning hindab pakkumuse esitanud organisatsioonide võimekust kutse andjana tegutseda. Sh annavad eksperdid sisendit kuivõrd kiireloomuline</p>

	<p>(võimude lahususe printsiip). Vastasel korral kinnitab kutse andja ühes isikus ise kõik kutse andmisega seotud dokumendid (s.h tasud) ja teeb ka kutse andmise/mitteandmise otsused.</p> <p>(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni viieks aastaks ühele või mitmele avalikul konkursil valitud kutse andjale kutse või kutsete andmise kohta kutsetasemetel, mis on määratud kutse andja avaliku konkursi tingimustes.</p> <p>Sõnastusettepanek:</p> <p>(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni 5 aastaks ühele avalikul konkursil valitud kutse andjale.</p> <p>Kutsevaldkonna eripärast tingituna võib põhjendatud juhul kutse andmise õiguse anda mitmele avalikul konkursil valitud kutse andjale kui nad vastavad konkursiga kehtestatud kõikidele tingimustele.</p>	<p>ja rohkearvuline kutse taotlemine on ning millal on põhjendatud mitme kutse andja valimine. Lisame seletuskirja põhjendused, mis juhtudel võib tekkida vajadus mitme kutse andja valimiseks ning lisame täpsemad kriteeriumid, millal valitakse mitu kutse andjat sätestatakse §4 lg 5 alusel antavas määruuses.</p> <p>Kutseasutuse asumine kutse andja rolli on erandjuht. Eelnõu lahendus on vajalik kutsesüsteemi toimivuse ja isikute tööturule ligipääsu tagamiseks.</p>
Eesti Tööandjate Keskliit	<p>Seaduse eesmärk (seletuskirja punkt 2)</p> <p>Eelnõu praeguse sõnastuse kohaselt on eelnõu eesmärk parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning korraldada terviklikult ümber kutsesüsteem, et see toetaks eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet. Teeme ettepaneku täpsustada Kutseseaduse eelnõu eesmärgi sõnastust, et vältida muljet, nagu oleks eesmärk kutsesüsteemi täielik ümberkorraldamine.</p> <p>Pakutud uus sõnastus: <i>"Kutseseaduse eelnõu eesmärk on tagada haridus- ja töömaailma sidusus selliselt, et see toetaks parimal moel eri sihtrühmade oskuste arendamist, karjääri kujundamist ning elukestvat õpet."</i></p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Täiendatud seletuskirja. Eelnõu seletuskirjas on seaduse eesmärk kirjeldatud põhjalikult, rõhutades vajadust parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning luua terviklik ja kaasaegne kutse- ja oskuste süsteem, mis toetab sihtrühmade oskuste arendamist ja elukestvat õpet. Eelnõu eesmärgiks on süsteemi uuendamine ja sidususe parandamine, ümberkorraldamine on vahend antud eesmärgi saavutamiseks.</p>
Eesti Tööandjate Keskliit	<p>Kompetentsuse mõiste täpsustamine (§ 3)</p> <p>Eelnõu kohaselt „kompetentsus on isiku tõendatud oskus kasutada teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.“</p> <p>Meie hinnangul teadmiste kasutamise oskusest ainuüksi ei piisa- kui omandatud teadmisi ja kogemusi pole ametialal töötamiseks piisavalt, siis ei piisa ainuüksi nende kasutamise oskusest.</p> <p>Tööandjate ettepanek on sõnastada eelnõu § 3 lg 1: <i>"Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada ametialal töötamiseks vajalikke omandatud</i></p>	<p>Arvestatud.</p>

	<i>teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina."</i>	
Eesti Töandjate Keskliit	Kutseala mõiste täpsustamine (§ 5) Töandjate ettepanek (§ 5 lg 3 "Kutseala"): täiendada definitsiooni selgitusega, kuidas ja kelle poolt kutsealasad määratletakse: <i>"Kutsealad määratleb valdkondlik eksperdikogu."</i>	Osaliselt arvestatud. Kutseala definitsioon eelnõus ja seletuskirjas täpsustatud.
Eesti Töandjate Keskliit	Esmakutse mõiste ja andmise kord (§ 6) Töandjate ettepanek (§ 6 lg 4 "Esmakutse"): kaasata töandjad esmakutse andmise protsessi. Ainult õppeasutuse otsusest ei piisa – vastasel juhul taandub esmakutse sisuliselt kooli lõputunnistuseks, mis ei pruugi töandjate silmis pädevusi kinnitada. Teeme ettepaneku § 6 lg 4 sõnastada järgnevalt: <i>"Esmakutse on õppeasutuse ja töandjate ühise otsusega tõendatud kompetentsus, mis kinnitab, et isik on omandanud kõik õppekava aluseks olevas kompetentsiprofilis või kutsestandardis kirjeldatud ametialased kompetentsid."</i>	Selgitame. Eelnõu § 16 lõike 2 järgi peab õppeasutus esmakutse andmisel kaasama kompetentsuse hindamise valdkonna töandjaid. See tähendab, et õppija kompetentsuse hindamises osalevad lisaks õppeasutusele ka töömaailma esindajad. Täpsemad õppe hindamise kaasamise viisid kirjeldatakse vastava haridustaseme õigusaktides näiteks kutseharidusstandardis. Haridusstandardid reguleerivad õppe alustamise ning lõpetamise tingimused ning ka kehtivas õiguses on õppe lõpetamisel kutseksamite läbiviimine kutsehariduse õppekavade lõpetamisel kirjeldatud kutseharidusstandardis.
Eesti Töandjate Keskliit	Kutsestandardite vajadus ja koostamine (§ 7) Eelnõu § 7 sätestab lõikes 2: Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega. Töandjate ettepanek on jagada praegune ebaselge lõige kaheks ning sätestada võimalikeks ajenditeks avalik huvi ja ohutuse kõrval ka tööturu vajadus: • § 7 lg 2 (uus): <i>"Kutsestandard koostatakse juhul, kui ilmneb avalikust huvist, ohutusest, tööturu toimimisest või ohust isiku varale tingitud vajadus teatud kutse- või ametialal kvalifikatsiooni väärtustamiseks või tööturule ligipääsu reguleerimiseks."</i> • § 7 lg 2 ¹ (uus): <i>"Kutsestandard koostatakse ja uuendatakse valdkondliku ekspertkomisjoni algatusel ja tööturult saadud sisendi alusel,</i>	Arvestatud. Eelnõu eesmärk on muuta kutsestandardite kasutamine sihitumaks ning keskendada nende rakendamine eelkõige juhtudele, kus kutse olemasolu on vajalik tööturule ligipääsuks või kutsealaste õiguste ja hüvede kasutamiseks. Selline lähenemine võimaldab vähendada kutsesüsteemi liigset bürokraatiat ning tagada, et kutsestandardid täidavad oma põhifunktsiooni – olla kutsealase kompetentsuse hindamise alus olukordades, kus kutse omamine on õiguslikult või sisuliselt vajalik. Võrreldes VTKga, mille järgi algselt oli soov alles jätta vaid reguleeritud kutsed, on eelnõu väljatöötamisel oluliselt arvestatud

	<i>et määratleda minimaalne teadmiste, oskuste ja hoiakute lävend kutse- või ametialal tegutsemiseks."</i>	töömaailma osapoolte sisendiga ning kutsestandardi koostamise vajaduse aluseks laiemalt kirjeldatud. Eelnõu sõnastust täiendatakse arvestades ettepanekut nii, et oleks tagatud kutsestandardite koostamine tõendatud vajaduse korral.
Eesti Töandjate Keskliit	Kompetentsiprofiilide rakendamine (§ 8) Kuna kutsestandardid on haridusasutuste ja töandjate poolt põhjalikult planeeritud ning kirjeldavad tööturu vajadusi kõige paremini, on Töandjate ettepanek võtta kompetentsiprofiilide loomisel aluseks olemasolevaid kutsestandardeid.	Teadmiseks võetud. Antud põhimõttega on juba arvestatud kompetentsiprofiilide meetodika väljatöötamisel. Märkusega arvestatakse kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite koostamise määruse väljatöötamisel.
Eesti Töandjate Keskliit	Kutseasutuse ja valdkondlike ekspertkomisjonide roll (§ 10 ja § 12) Kutseasutuse eelnõu kohaselt kaotatakse ära kutsenõukogud ja asendatakse valdkondlike ekspertkogudega. Eelnõu kohaselt läheb kogu tänaste kutsenõukogude otsustusõigus üle ainuisikuliselt kutseasutusele ja moodustavate valdkondlike ekspertkogude ülesandeks jääks peamiselt nõustav ning seirav roll (hinnangute andmine, prognoosi ja seire uuringute järelduste koostamine ning mõju hindamine valdkonna arengule ja uuringutes tehtud ettepanekute rakendamise seiramine) ilma igasuguse siduva otsustusõigusega. Selline lähenemine eelnõu kontekstis kindlasti ei parandada haridus- ja töömaailma sidusust, vaid pigem eemaldab tööturu haridusmaailmast. Tööturu esindajatena oleme seisukohal, et kutsenõukogude kaotamise korral peab eelnõuga valdkondlikele ekspertkogudele üle minema ka tänaste kutsenõukogude otsustusõigus.	Mittearvestatud. Nõustume, et töömaailma sisuline osalus on kutsesüsteemi legitiimsuse alus. Nõustume, et töömaailma sisuline osalus on kutsesüsteemi legitiimsuse alus. Selgitame, et VEKile ei saa anda otsustusõigust, sest tegemist on kollektiivorganiga ja kollektiivorgani otsuste eest saab õigusliku vastutuse võtta juriidiline isik/asutus, kes selle organi moodustab. Otsustusõiguse viimine kutseasutusele lahendab kehtivas õiguses esinevat probleemi õigusselgusega, kus kollegiaalse haldusorgani sisuline vastutus ei ole praktikas olnud selgelt eristatav. Haldusotsuse tegemise pädevus koos sellega kaasneva vastutusega antakse selgelt kutseasutusele, tagades, et otsuse tegija ja vastutaja on üks ning menetlusprotsessid on läbipaistvad ja üheselt mõistetavad. Eelnõu § 12 lõikes 3 nähakse ette VEK rolli nii kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamiseks kui uuendamiseks, samuti eksperthinnangute andmiseks mõlemal juhul.

		Muuhulgas on VEK roll sisuliselt hinnata, kas kutsestandard või kompetentsiprofiil vastab sellele määratud kvalifikatsiooniraamistiku tasemele, kas nõuded kompetentsusele on piisavad ning proportsionaalsed. Seega kutseasutuse ülesanne on kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamine, kuid nende algamiseks, sisuliseks valideerimiseks ja muutmiseks vajab kutseasutus sisendit valdkonna ekspertidelt.
	Tööjõu- ja oskuste arendusnõukogu koosseis (§ 11) Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu (rakendusakt, § 11) kavandatud koosseisus on oluliselt suurem avaliku sektori osakaal, sh võrreldes praeguse praktikaga. Soovitus: sätestada tasakaalustatud esindatus (samaväärne avaliku sektori ja tööandjate esindatus), et nõukogu otsused peegeldaksid mõlema poole vaateid. Avaliku sektori osakaalu suurendamine ei ole ka kooskõlas rahvastiku vananemise ja tööealise elanikkonna vähenemisega. Tänapäevases olukorras peaks avaliku sektori ülesandeid vähendama, mitte juurde tekitama.	Teadmiseks võetud. Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseis ja ülesanded täpsustakse rakendusakti väljatöötamise käigus.
Eesti Tööandjate Keskliit	Eelnõu § 25 kohaselt on kutse taotlemise tasu kulupõhine ning riigilõiv suureneb. Toetame läbipaistvuse ja kulupõhisuse põhimõtet, kuid palume hinnata riigilõivu tõusu mõju väiksematele erialaliitudele ja sektoriorganisatsioonidele, et vältida nende osalusvõime vähenemist kutsesüsteemis ja tööandjate esindatuse koondumist üksikute suuremate osapoolte kätte.	Arvestatud. Võttes arvesse mitmetelt partneritelt saadud tagasisidet ning välja toodud riske jäetakse eelnõust välja riigilõivu tõstmise, et säilitada laiapõhjaline ligipääs kutse andja õiguste taotlemisele.
Eesti Tööandjate Keskliit	Eelnõu § 36 kohaselt kehtivad kutsestandardid kuni 31.12.2028. Üleminekuperiood on vajalik, kuid oluline on tagada selge kommunikatsioon ja praktilised juhised sektoritele, et vältida ebakindlust ettevõtetes ja õppeasutustes ning tagada sujuv üleminek.	Arvestatud. Kutsestandarditelt kompetentsiprofiilidele ülemineku perioodi on pikendatud kuni 31. august 2029.
Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon	Kutse ja esmakutse Seletuskirja kohaselt loob eelnõu väidetavalt tervikliku kutse- ja oskuste süsteemi, mis muuhulgas eristab selgemalt tasemeõppe lõpetamisel saadava esmase kutse ja töömaailma kutse rollid ning loob esmakutse mõiste, et siduda kutseõpe ja töömaailma kutsekvalifikatsioonid loogiliselt.	Selgitame. Mure, et esmakutse võib hakata konkureerima töömaailma kutsega või asendada tööandjate poolt antavaid kutseid, ei vasta eelnõu eesmärgile ega seletuskirjas kirjeldatud mudelile. Esmakutse roll on

	<p>õpiteeks. Hetkel kehtiv üksnes kutsestandarditel põhinev süsteem ei ole andnud piisavalt paindlikku alust õppekavade loomiseks ning kutse andmise protsessid on olnud ajamahukad. Eelnõuga nähakse koolilõpetajatele ette koolilõpukutse (esmakutse ehk initial professional qualification) andmine õppeasutuse lõpetamisel, loobudes senistest dubleerivatest tööandjate läbiviidud kutseeksamitest kutseõppeasutuse lõpetamisel reguleerimata kutsealadel. Esamakutse viitab õppeasutuse tõendatud kutsequalifikatsioonile pärast ametialase kompetentsiprofiilil põhineva õppekava läbimist. Eesmärk on luua selge erisus kooli lõpetamisel saadava esmase kutse ja töömaailma kutse vahel.</p> <p>EVEA hinnangul seisneb probleem selles, et ei ole võimalik aru saada, kas esmakutse konkureerib töömaailma kutsega või on tegemist nn baastasemel kutsega, mille alusel on võimalik kompetentsuse arenedes omandada kõrgema taseme kutseid. Näeme ohtu selles, et tähtajatute esmakutsete automaatsel väljastamisel õppeasutuse lõpetamisel võib ära kaduda üldse vajadus töömaailma kutsete ja kutsealade reguleerimise järele. Oluliseks muutub hoopis kooli lõputunnistus, muu dokument või kanne kutse- ja oskuste registris, mis sisuliselt hakkab tõendama ametikohtadel tegutsemiseks vajalike kompetentside olemasolu.</p> <p>Esmakutse mõiste toomine seadusesse võimaldab eelnõu autorite arvates selgelt eristada formaalhariduses omandatud kutsequalifikatsiooni töömaailma antavast kutsest. See peaks toetama ka kutseõppe reformi, kus vastavalt uuendatud kutseharidusstandardile toimub tööturule siirdumiseks vajalike kutseoskuste hindamine praktilises tööolukorras oskuste demonstratsioonil, mis võib toimuda kutseeksamina ja osade kaupa kogu õppe jooksul. Õppeasutuses kompetentsiprofiili alusel loodud tasemeõppe õppekava edukal läbimisel omandatakse edaspidi esmane kutsequalifikatsioon ehk koolilõpukutse ehk esmakutse. Esamakutse andjaks on õppeasutus ning esmakutse saadakse vaid juhul, kui on tõendatud kõik ametialase kompetentsiprofiili kompetentsusnõuded. Esamakutse andmisel on õppeasutusel kutse andjana kohustus kaasata õpilase kompetentsuse hindamisse sobilikus õppe- või töökeskkonnas valdkonna tööandjaid. Eelnõus on reguleerimata, kuidas selline kaasamine</p>	<p>selgelt piiratud: see on tasemeõppe lõpetamisel tõendatav esmane kutsequalifikatsioon, mis kinnitab õppekavas kirjeldatud kompetentside omandamist. See ei asenda töömaailma kutset ega vähenda tööandjate rolli, sest esmakutse andmisel on õppeasutusel kohustus kaasata hindamisse tööandjaid, tagades töömaailma sisulise rolli hindamises.</p> <p>Esmakutse kehtivuse tähtajatus on kooskõlas kehtiva õigusega, kus koolilõpudokumendile kantavad kutsed on tähtajatud.</p> <p>Seetõttu ei peeta põhjendatuks EVEA väidet, et esmakutse vähendaks tööandjate kutsete rolli või tekitaks segadust. Eelnõu ja seletuskiri käsitlevad kahte esmakutset ja kutset eraldi ning selgelt eristatud funktsioonidega, mistõttu kommentaari ei arvestata.</p>
--	--	---

	<p>täpsemalt toimuma hakkab ja kuidas jagunevad osapoolte vahel sellega seotud kulud.</p> <p>EVEA arvates ei muuda see kutsete süsteemi rohkem arusaadavaks, kui eristatakse kahte erinevat kutse liiki: esmakutset ehk koolilõpukutset ja töömaailma kutset ning kehtestatakse erinevad nõuded nende kehtivuse osas. Koolilõpukutse ehk esmakutse antakse koolilõpetajale edaspidi alati tähtajatult. Pärast õpingute lõppu ning töökogemuse omandamist on õppijal võimalik karjääri edenedes taotleda kutsestandardil põhinev töömaailma kutse konkursiga valitud kutse andja juures. Ei ole selge, kas see saab olema nii ainult nn reguleeritud kutsealadel või ka reguleerimata kutsealadel. Eelnõu kohaselt koostatakse kutsestandard ainult juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega. Samuti ei ole selge, kui kauaks ajaks jäävad kehtima töömaailma väljastatud kutsed. Kutse kehtivusaeg peab sisalduma kutse andmise korras, mille kehtestab kutseasutus.</p>	
<p>Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>Kutsestandard ja kompetentsusprofiil</p> <p>Eelnõus sätestatakse, et kui õppekava aluseks on kutsestandard, siis sooritatakse kutseksam ja saadakse kutse. Kui õppekava aluseks on kompetentsiprofiil ja õppija on saavutanud kõik ametialases kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid, siis saadakse õppeasutuse lõpetamisel esmakutse. Arusaadav on, et töömaailma ja hariduse koostöök on vajalik ühtne kompetentsuste kirjeldamine õppekavade kujundamise alusena. Küsitav on aga vajadus luua alternatiivne võimalus kutsestandardite asemel või kõrval kasutada töömaailmas vajalike kompetentside süstemaatilist ja ajakohastatud kirjeldust. Kutsestandarditel põhineva süsteemi jäikus, nende aeglane uuendamine ja piiratud sobivus interdistsiplinaarsete või kiiresti arenevate valdkondade puhul takistavad töajõu oskuste vajaduse piisavalt kiiret kajastumist õppes. Võib küsida, et kas kompetentsiprofiilide kasutuselevõtt loob uue paindlikuma võimaluse tööturu sisendi põhjal õppekavade loomiseks ja arendamiseks, sh mikrokvalifikatsioonide tasandil. Kindlasti toob kompetentsiprofiilide loomine ja kasutuselevõtt nii kutsesüsteemile tervikuna kui ka õppeasutustele kaasa täiendavaid kulusid. Ka jääb arusaamatuks, kuidas just kompetentsiprofiilid võimaldavad vältida kutsestandardite sagedast</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu eesmärk on täiendada kutsestandarditel põhinevat süsteemi paindlikuma vahendiga – kompetentsiprofiiliga –, et tagada kiiresti arenevates ja interdistsiplinaarsetes valdkondades ajakohane ning tööturu vajadustest lähtuv õppe sisu. Kompetentsiprofiil ei asenda kutsestandardeid ega loo paralleelsüsteemi, vaid pakub võimalust kirjeldada pädevusi seal, kus kutsestandardi koostamine ei ole põhjendatud (nt reguleerimata ja kiiresti muutuvates valdkondades).</p> <p>Lisaks säilivad kompetentsiprofiilidele samad kvaliteedinõuded nagu kutsestandarditele, tagades meetodilise tugevuse. Seletuskiri kirjeldab selgelt, et standardite ja profiilide kasutus eristatakse õppekavade eesmärkidest lähtudes ning uuendamist vajavad kutsestandardid vaadatakse süstemaatiliselt üle koos OSKA, ekspertkogude ja tööandjatega.</p>

<p>ümbervormistamist. Samuti ei selgu eelnõust, kas kompetentsiprofiile saab kasutada ka sisendi andmisel üldharidusõppekavadele.</p> <p>Oluline on vajadus saada ülevaade uuendamist vajavatest kutsestandarditest. Selleks hinnatakse, kas kutsestandardid on aluseks mõnele õppekavale ja kas toimub töömaailma kutseandmine. Kõik kutsestandardid, millel ei ole tööle siirdumiseks formaalseid kvalifikatsiooninõudeid, kuid mis on õppekavade aluseks, vaadatakse üle OSKA analüüside alusel koos valdkondlike eksperdikogude, õppeasutuste ning sotsiaalpartneritega. Selgitatakse välja, kas on vajadust luua kompetentsiprofiil või mitte. Millistest kriteeriumitest lähtudes seda otsustatakse? Kompetentsiprofiil määratletakse kui ameti, kutseala või kutsetegevuse valdkonna põhine kompetentside kirjeldus vastaval kvalifikatsiooniraamistiku tasemel, mis annab ülevaate kutsete või oskuste kogumist, millest esmakutse koosneb. Eelnõu seletuskirja kohaselt peaks kompetentsiprofiilil olema oluline roll õppekavade loomisel, eelkõige tasemehariduses ja täiendkoolituses, mis peaks võimaldama koondada töömaailmas olulised pädevused paindlikumalt ja valdkondade ülesemalt kui seni kasutuses olnud kutsestandard. Ehkki kompetentsiprofiil võib olla koostatud nii kitsamalt ametile kui laiemalt kutsealale või tegevusvaldkonnale, antakse esmakutse vaid konkreetse ameti kõigi kompetentside omandamisel, mis on kirjeldatud ametialases kompetentsiprofiilis. Kas konkreetse ameti kompetentsidest piisab tegutsemiseks kogu kutsealal või tegevusvaldkonnas? Eelnõus ei ole see selgelt sõnastatud. Eelnõu kohaselt jäävad kompetentsiprofiilidele kehtima samad kvaliteedi- ja koostamisnõuded kui kutsestandarditele, mis peaks tagama kutsestandardiga võrreldava usaldusväärsuse ja metodoloogilise tugevuse. Lõppkokkuvõttes aga ei ole üldse selge, millal on õppekava aluseks kutsestandard, millal kompetentsiprofiil ja millal ei ole õppekava üldse esmakutse või kutsega seotud. Ja kui kompetentsiprofiil on eelnõus läbivalt seotud õppekavadega, siis kompetentsiprofiili defineerivas paragrahvis viidatakse hoopis ametialase kompetentsiprofiili alusel kehtestatud koolituskava lõpetamisele. Teiste sõnadega ei ole üheselt arusaadav, kas saab kehtestada ka eraldi ametialaseid, kutsealaseid ja kutsetegevuse valdkonna kompetentsiprofiile.</p>	<p>Seetõttu ei ole põhjendatud väide, et profiilid tekitavad segadust või ohustavad kutsestandardite rolli.</p>
--	---

<p>Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>Kompetentsus ja kompetentsid</p> <p>Kutseõppeasutuse seaduse tähenduses on õpiväljundid õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud, mis on kirjeldatud õppekava, mooduli, teema või õppeaine läbimiseks vajalikul miinimumtasemel. Kõrgharidusseaduse järgi on kõrgharidustaseme õpe tõenduspõhisel käsitusel põhinev õpe, mille tulemusena õppija omandab teadmised, oskused ja hoiakud, mis on vajalikud aktiivseks panustamiseks ühiskonda, töötamiseks, teadus- ja arendustegevuseks ning elukestvaks õppeks. Kehtiva kutseaduse kohaselt on kompetentsus edukaks kutsetegevuseks vajalik teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogum. Erinevalt haridust reguleerivatest seadustest on siia loetellu lisandunud kogemus ja tõenäoliselt on selle põhjuseks asjaolu, et kogemus tekib peale hariduse omandamist töötamise käigus. Eelnõus ei määratleta kompetentsust täpselt samas tähenduses kui kehtivas seaduses. Eelnõus on kompetentsus kui tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Eelnõu määratleb uue mõistena kompetentsi kui teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogumi, mis võimaldab täita kindlat töö- või õppeülesannet või tegutseda teatud olukorras. Kompetentsid moodustavad kompetentsuse. Esimene küsimus tekib, et milleks on vaja tekitada segadust kahe sarnase mõiste kasutamisega. Teine probleem on seotud sellega, et esmakutse tõendab eelnõu kohaselt ka kogemuste olemasolu, aga üldjuhul ei ole kooli lõpetajal töö tegemise käigus tekkivaid kogemusi. Omaette probleemiks on veel see, et eelnõus on kompetentsuse definitsioonist välja jäänud oskused.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Kommentaari ei arvestata, sest eelnõus esitatud mõistete „kompetents“ ja „kompetentsus“ eristamine on teadlik ja eesmärgipärane, et järgida rahvusvahelist praktikat ning tagada ühtne terminikasutus kogu kutseüsteemis. Kompetentsus tähendab tõendatud suutlikkust tegutseda töö- või õppeolukorras, samal ajal kui kompetents kirjeldab selle suutlikkuse koosseisu (teadmised, oskused, kogemused ja hoiakud).</p> <p>Esmakutse ei eelda töökogemust, vaid õppekava läbimisel tõendatud pädevust, mistõttu ei saa eeldada töökogemuse rolli samal viisil nagu töömaailma kutse puhul. Oskused ei ole definitsioonist välja jäetud – need sisalduvad kompetentsi mõistes, mis moodustab kompetentsuse aluse.</p> <p>Seetõttu ei ole muudatus ettepanek vastavuses eelnõu ülesehituse ja põhimõtetega ning kommentaariga <i>ei arvestata</i>.</p>
<p>Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>Ettevõtjate ja tööandjate osalemine kutseüsteemis</p> <p>Kutseüsteem on seni toiminud tugeva koostööplatvormina erinevate osapoolte (tööandjad, õppeasutused, erialaliidud, kutseõukogud) vahel ning eksisteerib vajadus säilitada sisuline koostöö ka pärast süsteemi struktuurimuudatusi. Eelnõus tuleks arvestada sellega ja näha ette senisest sisulisem valdkondlik koostöö eksperdikogudes ning tööandjate kaasamine nii kutsestandardite kui ka kompetentsiprofiilide väljatöötamisse. Eelnõus ei ole täpsemalt reguleeritud, kuidas toimub valdkondliku koostöö ekspertkogude moodustamine. See ülesanne on antud valitsuse pädevusse ilma kaalutlusõiguse kriteeriumiteta.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Valdkondlike eksperdikogude moodustamine reguleeritakse täpsemalt rakendusmääruses, mis koostatakse hilisemas etapis. Rakendusmääruste kavandid on lisatud eelnõule.</p>

<p>Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>Kutseasutuse roll kutsestandardite ja kompetentsusprofiilide koostamisel Eelnõu kohaselt on kutseasutuse ülesandeks muuhulgas kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite koostamise meetodika väljatöötamine ning kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid. Ebatavaline on, et organ ise töötab välja meetodika oma otsuste tegemiseks. EVEA hinnangul ei peaks kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostajaks olema senine kutsestandardite koostamise korraldamise ülesande täitja, aga kui nii on otsustatud, siis vastava meetodika peaks välja töötama mõni muu organ, näiteks tööjõu ja oskuste arendusnõukogu või valdkonna eest vastutav minister, kes kehtestab kutsestandardite koostamise, muutmise ja vormistamise täpsema korra.</p>	<p>Selgitame. Kutsestandardite koostamise, muutmise ja vormistamise kord kehtestatakse Haridus- ja Teadusministri määrusega vastavalt § 7 lg 3 ning § 8 lg 4. Määruse kavand on lisatud eelnõule. Kutseasutusel on ülesanne välja töötada täpsemad meetodilised juhendmaterjalid kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamiseks, samuti tagada ekspertide kaasatus nii kutsestandardite kui kompetentsiprofiilide väljatöötamise. Lisaks on vastavalt § 10 lg 3 punkt 4 peab kutseasutus arvestama kutsestandardite kehtestamisel valdkonna eksperdikogu eksperthinnangut.</p>
<p>Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>Esmakutse andmed õppeasutuse lõpudokumentil Eelnõu järgi annab esmakutse õppeasutus otsusega ametialase kompetentsiprofiili alusel koostatud õppekava lõpetamisel. Kuidas see otsus vormistatakse? Kehtiva kutseõppeasutuse lõpudokumentide vormistamise korra kohaselt, kui koolile on antud õigus tegutseda kutset andva organina ning kool on andnud lõputunnistuse saajale kutse või osakutse, kantakse lõputunnistusele õppekava nimetuse järele tekst „ja talle on antud kutse” või „ja talle on antud osakutse”, kutse või osakutse nimetus ja tase ning registreerimisnumber kutseregistris.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Õppeasutuse lõpudokumentidele kantavad andmeväljad täpsustakse vastava õppetaseme lõpudokumentide väljastamist reguleerivates õigusaktides.</p>
<p>Eesti Töötukassa</p>	<p>Eelnõus, nt §-des 6 ja 8 kasutatakse termineid „amet“ ja „ametiala“, aga eelnõust ega seletuskirjast ei nähtu, mida nende all mõeldakse. Palume täpsustada eelnõus terminite kasutust ning avada eelnõus ja/või seletuskirjas nimetatud terminite mõiste.</p>	<p>Selgitame. Eelnõu kontekstis ei ole mõisteid „amet“ ja „ametiala“ käsitletud eraldiseisvate, iseseisvalt defineeritavate õigusmõistetena, vaid need on kasutusel oma tavapärasel keelilises tähenduses töömaailmas levinud ja arusaadavatena. Eelnõu keskne terminoloogiline raamistik tugineb mõistetele <i>kompetentsus</i>, <i>kompetents</i>, <i>kompetentsiprofiil</i>, <i>kutseala</i> ja <i>kutsetegevuse valdkond</i>, mis on seaduse tasandil määratletavad ning</p>

		<p>mille kaudu kirjeldatakse kutse omandamise ja hindamise loogikat. Mõisted „amet“ ja „ametiala“ on seetõttu kasutusel oskuste ja töörollide kirjeldamisel, mitte normitehniliste põhimõistetena, mis vajaksid eraldi definitsiooni.</p> <p>Kuna nimetatud mõisted ei ole eelnõu regulatiivse ülesehituse kandvad mõisted ega loo iseseisvaid õigusi või kohustusi, ei ole põhjendatud neid lisada seadusesse definitsioonidena. Eelnõu eesmärk on tagada ühtne ja selge terminoloogiline raamistik kompetentsipõhise süsteemi toimimiseks, vältides liigset mõistestikku, mis võiks õigusruumi killustada.</p>
Eesti Töötukassa	<p>Eelnõu § 25 lõike 10 punkti 3 kohaselt kutse taotlemisega seotud kulud kaetakse Eesti Töötukassa poolt tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapitalist. Tööturumeetmete seaduse (TöMS) § 16 kohaselt rahastatakse tööturumeetmeid töötuskindlustuse seaduse §-s 38¹ sätestatud tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapitali vahenditest, riigieelarve sihtotstarbelistest eraldistest ja tööturumeetmete rahastamiseks ettenähtud Euroopa Liidu või muudest toetustest. Seega ei ole ainult ühe võimaliku rahastusallika väljatoomine asjakohane. Lisaks selgitame, et TöMS § 6 kohaselt tööturuteenused, nende eesmärgid, neid saama õigustatud isikud, nende osutamise tingimused ja korraldus ning rahastamine sätestatakse Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tööhõiveprogrammis. Seega ei ole ette teada, kas üldse ja mis allikast rahastatava tööturuteenusena töötukassal kutse taotlemisega seotud kulused on võimalik hüvitada.</p> <p>Ettepanek on Eelnõu § 25 lõike 10 punkt 3 välja jätta, kuna tööturumeetmete rahastamine on reguleeritud ja toimub TöMSi ja selle alusel kehtestatud tööhõiveprogrammi alusel.</p>	Arvestatud.
Eesti Töötukassa	<p>Eelnõu § 31 kohaselt kutseeksami kulused hüvitatakse vastavalt varem kehtinud korrale kuni 2029. aasta 30. juunini. Seletuskirja kohaselt kutseeksamite kompenseerimise senine kord jätkub ühtselt kuni 2029. aasta augustini ja kompenseerimiseks ühtne tähtaeg (31. august 2029). Palume</p>	Arvestatud.

	<p>täpsustada eelnõu §-i 31 või seletuskirja vastavalt sellele, kumba tähtaega on kavas rakendada.</p> <p>Juhul, kui eelnõu §-s 31 muudetakse hüvitamise tähtaega ja õige tähtaeg on 31. august 2029, siis seonduvalt tuleks täpsustada tähtaega ka § 32 lõikes 2 ja muuta vastavalt ka seletuskirja.</p>	
<p>Eesti Töötukassa</p>	<p>Seletuskirjas § 8 lõigete 1, 2 ja 3 selgituse kohaselt määratletakse lõigetes 1 ja 2 kompetentsiprofiil kui ameti, kutseala või kutsetegevuse valdkonna põhine kompetentside kirjeldus vastaval kvalifikatsiooniraamistiku tasemel, mis annab ülevaate kutsete või oskuste kogumist, millest esmakutse koosneb. Kompetentsiprofiilil on oluline roll õppekavade loomisel, eelkõige tasemehariduses ja täiendkoolituses, mis võimaldab koondada töömaailmas olulised pädevused paindlikumalt ja valdkondade ülesemalt kui seni kasutuses olnud kutsestandard.</p> <p>Lõige 3 täpsustab, et ehkki kompetentsiprofiil võib olla koostatud nii kitsamalt ametile kui laiemalt kutsealale või tegevusvaldkonnale, antakse esmakutse vaid konkreetse ameti kõigi kompetentside omandamisel, mis on kirjeldatud ametialases kompetentsiprofiilis.</p> <p>Töötukassa osutab tasemeõppes osalemise toetamise teenust. Toetatavad õppekavad valitakse välja OSKA valdkondlike uuringute põhjal. Töötukassa toetab õppekavasid, kus valmistatakse ette töötamiseks põhikutsealal, mille esindajate järele on tööturul kasvav nõudlus, kuid esindajaid napib. Palume täpsustada juhul, kui kompetentsiprofiil on nõ kutsete ja valdkondade ülene, interdistsiplinaarne, siis kas see toob kaasa õppekavad, mille sees toimub spetsialiseerumine erinevate valdkondade erinevatele põhikutsealadele.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu eesmärk ongi tugevdada haridus- ja töömaailma seotust, sh lõimida senisest tihedamalt kutsesüsteem ning OSKA tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüs üheks tervikuks. Nagu seletuskirjas § 8 lõigete 1–3 juures kirjeldatud, on kompetentsiprofiil kavandatud uueks, paindlikumaks alusdokumendiks, mis toob samasse mõisteruumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • töömaailma ootusest lähtuvad pädevused, • OSKA uuringute tulemused ning • haridussüsteemi vajadus ajakohase õppekava aluse järele. <p>Eesmärk on vältida olukorda, kus OSKA seab vajadused, kuid kutsesüsteem ei toeta nende kiiret ülekandumist õppekavadesse ja hindamisse. Interdistsiplinaarsete kompetentsiprofiilide puhul selgitame, et profiil ei loo isenesest uut kvalifikatsiooni. Seletuskirja kohaselt antakse esmakutse vaid konkreetse ameti kõigi kompetentside omandamisel, mis on kirjeldatud antud ametiala kompetentsiprofiilis.</p> <p>Seega, kui kompetentsiprofiil hõlmab valdkondade üleseid oskusi, siis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppekava võib tõepoolest sisaldada spetsialiseerumisvõimalusi, kui töömaailma vajadus seda eeldab; • kuid esmakutse antakse siiski üksnes selle konkreetse ameti piires, mille kompetentsid on

		õppija omandanud;profiilide ülesehitus võimaldab OSKA analüüsi põhjal tuvastatud oskusi siduda mitme valdkonna õppekavadega, kuid esmakutse saadakse alati seotud konkreetse ametiga, mitte kõigi profiili valdkondadega korraga.
Eesti Töötukassa	<p>Seletuskirja punktis 6.3. hinnatakse kavandatud muudatuse „kutsestandardite koostamise aluste täpsem reguleerimine ja kutsestandardite arvu vähendamine“ mõju.</p> <p>Punkti 6.3 neljandas lõigus on hinnatud mõju reguleerimata kutsete kutse andjatele. „Mõju ulatus, avaldumise sagedus ja ebasoovitava mõju risk: Kuna Eesti tööturg on vähe reguleeritud, siis kutsestandardite kasutusala täpsustamine ja vabatahtlike kutsete tarbeks standardite koostamise võimaluste tasuliseks muutmine puudutab vaid väga kitsast osa kõigist tööturu ametitest ehk mõju ulatus on pigem väike.“</p> <p>Töötukassa rahastab osades valdkondades, mis ei ole reguleeritud, koolitusi, mis valmistavad ette kutse omandamiseks, et inimene saaks vajadusel kutse omandada ja saada konkurentsieelise. Kui nüüd kutsestandardeid ei koostata, jääb ebaselgeks, millele avatud koolitusturg saab tugineda põhjaliku koolituse õppekava koostamisel. Näiteks hooldustöötaja või tugiisiku puhul.</p> <p>Punkti 6.3. viimases lõigus on hinnatud mõju tööturuteenustele ja riigivalitsemisele. Muudatuse mõju ulatus on hinnatud suureks, kuna tööturumeetmetest kasu saajate hulk on märkimisväärne. Ebasoovitava mõju riskiks on tööturumeetmetest pakutava koolituse läbimisel erapooletu hindamise kadumine kutseeksami näol, mis oli üks indikaator koolituse tulemuslikkuse mõõtmiseks. See risk maandatakse tööalaste koolituste kvaliteeditagamise meetmetega.</p> <p>Samas ei nähtu seletuskirjast, mis meetmeid tööalaste koolituste kvaliteedi tagamiseks rakendatakse. Palume seletuskirja vastavalt täiendada.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Nii tasemeõppe kui erinevate koolituse õppekavade alusena luuakse edaspidi kutsestandardite kõrvale kompetentsiprofiilid. Samuti on võimalik tööturul vajalike oskuste õpetamiseks siduda mikrokvakatsioonioõpe kas kutsestandardis või kompetentsiprofiilis sisalduvate oskustega. Mikrokvakatsioonioõppekavade puhul peab koolituse pakkuja läbima kvaliteedihindamise ning õppekava registreerimise protsessi, mis annab tellijale täiendava kvaliteedikindluse. Vastavalt täiskasvanute koolituse seadusele on koolitaja kohustus hinnata koolitusel osaleja õpiväljundite saavutamist, seda ka kehtivas süsteemis, kus täiskasvanute koolituse läbimise järgselt on kutseeksami sooritamine vabatahtlik.</p>
Eesti Puuetega Inimeste Koda	Mõistete selgus, ligipääsetavus ja mõistlikud kohandused kutse andmise protsessis	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Kommentaari tõstatab olulise teema seoses ligipääsetavuse, kaasava hindamise ja mõistlike</p>

	<p>Eelnõus kasutatavad mõisted, nagu „kompetentsuse hindamine“, „sobiv eksamikeskkond“, „elektrooniline eksam“, „ligipääsu tagamine“, ei ole piisavalt selgelt määratletud eelkõige ligipääsetavuse ja kohanduste vaatest. Nende tegelik puudumine võib praktikas viia subjektiivse tõlgenduseni, mistõttu ligipääsetavus on vaid näiline. Seni, kuni puudub üheselt mõistetav kohustus tagada ligipääsetavus ja rakendada mõistlikke kohandusi, võib jääda puuetega inimeste kompetentsus hindamisviisi tõttu märkamata.</p> <p>See puudutab nii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • füüsilist ligipääsetavust (ruumid, liikumine), • kommunikatiivset ligipääsetavust (viipekeel, lihtsas keeles juhendid), • digiligipääsetavust (ekraanilugeja kasutamine, kontrastid, alternatiivsed eksamivormid), • hindamiskorralduse paindlikkust (pikendatud aeg, suuline eksam, praktilise hindamise kohandused). <p>EPIKoja seisukoht on, et eelnõu vajab täiendamist, et vältida olukordi, kus taotleja tegelik kompetentsus ei avaldu eksamivormi tõttu (nt standardiseeritud kirjalik eksam, praktiline ülesanne, ajapiirangud).</p> <p>Soovitame:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostada juhendmaterjal, mis avab ligipääsetavuse ja mõistlike kohanduste tagamise põhimõtted ning toob selged näited (nt viipekeeletõlge, lihtsas keeles juhendmaterjalid, alternatiivsed eksamivormid, hindamisaja pikendamine); • lisada seletuskirja näitlik loetelu võimalikest kohandustest ja universaalse disaini rakendamise viisidest; • tagada, et kõik kutse andjad läbiksid koolituse, mis käsitleb erivajadustega õppijate hindamise eripära; • lisada hindamismeetodite määrusesse kohustus tagada toevajadusega õppijatele alternatiivsed hindamisviisid ning rakendada universaalse disaini põhimõtteid kogu hindamisprotsessi ülesehituses. 	<p>kohanduste tagamisega kutse andmise protsessis. Küsimus on põhimõtteline ning puudutab kutse andmise kvaliteedi, õiguskindluse ja võrdsuspõhimõtete tagamist. Edasistes rakendusaktides ning juhendmaterjalide koostamisel analüüsitakse põhjalikumalt, millisel kujul on kõige otstarbekam ligipääsetavuse põhimõtteid täpsustada ning kuidas tagada ühtsem praktika erinevate kutseandjate vahel. Kommentaaris tehtud ettepanekud – sh näitliku kohanduste loetelu lisamine ning kutse andjate koolitamine – on väärtuslik sisend jätkuvatele aruteludele ja rakendusetappide ettevalmistamisele.</p>
--	--	--

	Selline lähenemine toetab õiguskindlust ning ühtset praktikat üle Eesti ning reaalse, mitte üksnes formaalse võimaluse omandada kutse võrdsel alusel teistega.	
Eesti Puuetega Inimeste Koda	<p>Tööellu naasmise toetamine pärast rasket haigust või tervisepiirangu tekkimist</p> <p>Pärast tervisepiirangu tekkimist ei saa inimesed tihti ravi või taastumise tõttu jätkata varasemal ametikohal või täiskoormusega töötamist.</p> <p>Uus kutse- ja oskuste süsteem peab toetama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • paindlikku ümberõpet, mis arvestab inimese terviseseisundiga; • oskuste järkjärgulist omandamist, sh osakutse tasandil; • vähenenud töövõimega inimeste ligipääsu kutseõppele ja kvalifikatsioonile; • katkestustega õpiteede jätkamise võimalust. <p>Oluline on vältida, et pikk ravi- või taastumisperiood katkestaks inimese kvalifikatsioonitee või vähendaks tema konkurentsivõimet tööturul.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõuga nähakse ette paindlike õpiteede arvestamine kompetentsuse hindamisel läbi kompetentsiprofiilide koostamise, mikroqualifikatsioonide seostamise tööturu vajadustega ning VÕTA kasutamise kutse andmisel.</p> <p>§ 23 kohaselt on varasema õppe ja töökogemuse arvestamine kohustuslik osa kutse andmisest, mitte vabatahtlik lisand.</p> <p>See tähendab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • varasem töökogemus, sh osaline töökogemus enne haigestumist, <i>tuleb</i> arvesse võtta; • varasemad täiendkoolitused, katkestatud õpingud ja tööülesannete täitmine loetakse pädevuse tõendamisel kehtivaks; • kvalifikatsiooniteed ei alga nullist pärast pikemat ravi- või taastumisperioodi. <p>Paragrahv § 23 lg 3 kohustab kutseandjaid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • töötama välja läbipaistvad VÕTA-juhised; • arvestama mitteformaalõppe, iseseisva õppe ja töökogemuse kaudu omandatud kompetentse; • tagama, et varasemat pädevust hinnatakse võrdselt uue õppega. <p>See loob süsteemi, kus inimese taastumise ajal kogutud oskused ei kao, vaid neid saab arvesse võtta vähendatud koormusega õpiteel.</p> <p>Kompetentsiprofiilid kirjeldavad kutseala või ameti oskusi modulaarse ja osadeks jaotatud loogika alusel, mis võimaldab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • läbida õpinguid väikeste üksuste kaupa;

		<ul style="list-style-type: none"> • omandada esmalt madalama mahuga või kergema koormusega kompetentse; • naasta õpingutele pärast katkemist ilma, et peaks õppetööd täielikult alustama otsast. <p>See toetab otseselt isikuid, kelle töökoormus või tervislik seisund ei võimalda täiskoormusega õppimist.</p>
Eesti Puuetega Inimeste Koda	<p>Tervise tõttu haavatavate sihtrühmade kaasamine analüüsi ja poliitikakujundamisse</p> <p>Eelnõus loodavad struktuurid (Tööjõu- ja oskuste arendusnõukogu, valdkondlikud eksperdikogud jm) kujundavad edaspidi oskuste- ja kvalifikatsioonipoliitikat.</p> <p>EPIKoja seisukoht on, et tuleb kaasata süsteemselt puuetega inimeste ja krooniliste haigustega inimeste organisatsioone. Oluline on analüüsida tööellu naasmise takistusi tervisepiiranguga inimeste vaates ning koguda andmeid, mis toetavad tervisepiiranguga inimeste karjääriteede alustamist, jätkamist ja seal püsimist.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Kommentaar tõstatab olulise tähelepaneku tervisepiiranguga ja muude haavatavate sihtrühmade süsteemse kaasamise kohta oskuste- ja kvalifikatsioonipoliitika kujundamisse.</p> <p>Valdkondlikud eksperdikogud hõlmavad tööandjate, töötajate, erialaühenduste ja haridusasutuste esindajaid, mis võimaldab kaasata vajadusel ka konkreetseid sihtrühmi esindavaid organisatsioone sõltuvalt valdkonna eripärast ja käsitletavast teemast</p> <p>Lisaks on iga OSKA valdkondliku uuringu koostamisel võimalik määratleda sihtrühmapõhiseid fookuseid, sealhulgas tervisepiiranguga inimeste tööellu naasmise ja karjääriteede jätkamise takistusi, kui uuringu eesmärk seda eeldab.</p> <p>Seega kinnitame, et eelnõus loodud struktuurid võimaldavad vajaduspõhist ja süsteemset kaasamist ning annavad raamistiku, mille sees saab vastavate sihtrühmade osalust iga uuringu ning eksperdiprotsessi puhul eesmärgipäraselt korraldada.</p>
Eesti Puuetega Inimeste Koda	<p>Kogemusnõustajate kutse küsimus</p> <p>Kogemusnõustaja baasõpe on reguleeritud Sotsiaalhoolekande seadusest tuleneva § 68 lõike 5 alusel. Kutseriformi osana ei ole ette nähtud kogemusnõustaja kutse ametlikku loomist, kuigi teenus on laialdaselt kasutusel sotsiaalvaldkonnas, tervishoius ja tööturuteenustes ning ühtse kvaliteedi ja standardi loomiseks on vajalik ametliku kutse loomine.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõuga ei looda ega kaotata ühtegi kutset. Eelnõu §7 lõige 2 kirjeldab tingimused, mis juhul kutsestandard luuakse sh juhul kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega.</p>

	<p>Praegune olukord tekitab mitmeid probleeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvalifikatsiooni kontrollimise aluseks on vaid koolituse läbimist kinnitav tunnistus; • Kogemusnõustajate Koja register ei ole seaduslik ega anna kutsetasemele vastavat kindlustunnet professionaalsusest; • teenuse kvaliteet on kõikuv ning puudub ühtne standard; • see mõjutab usaldusväärsust kogu valdkonnas. <p>EPIKoja seisukoht on, et kutse loomine või vähemalt kompetentsiprofiili väljatöötamine on vajalik, et luua ühtne kvaliteediraamistik ja tagada nõustamisteenust saavate klientide kaitse ning teenuse läbipaistvust.</p>	<p>Viidatud kogemusnõustaja koolituse õppekava koostamise aluseks sobib eelnõu §8 kirjeldatud kompetentsiprofiil. Kompetentsiprofiilid koostatakse nii õppe- kui koolituskavade aluseks ning sobivad ka mikrokvalifikatsiooni õppeks.</p>
<p>Tartu Ülikool</p>	<p>Eelnõus eristatakse konkursita valitud kutse andjat ja esmakutse andjat. Eelnõu § 13 lg 5 kohaselt annab kutseasutus kõrgkoolile kutse andja õiguse kõrgkooli avalduse alusel ilma sellekohast konkurssi korraldamata, kui õppekava vastab kutsestandardile ja kõrgkool on riiklikult tunnustatud. Seletuskirjas märgitakse (lk 28), et sätte eesmärk on tagada, et kõrgkooli lõpetajatele on tagatud juurdepääs tööturule nendel kutsealadel, kus juba tööturule sisenemisel on kehtestatud kutsekvalifikatsiooninõuded, näiteks õpetajatel jne.</p> <p>Eelnõu § 15 lg 1 kohaselt annab kutseasutus esmakutse andmise õiguse riiklikult tunnustatud õppeasutusele kutse andjana tegutsemiseks pärast õppekava registreerimist Eesti hariduse infosüsteemis, kui õppekava vastab ametialasele kompetentsiprofiilile.</p> <p>Palun selgitada § 13 lg-s 5 sätestatud kutse ja §-s 15 sätestatud esmakutse andmise erisusi, sh seoses rakendussätetega §-des 32 ja 33. Palume täpsustada, kuidas kavandatav regulatsioon rakendub õpetajakoolituse puhul. Ebaselgeks jääb, kas õpetajakoolituses hakkab õppeasutus andma esmakutset või käsitatakse sellisel juhul õppeasutust konkursita valitud kutse andjana.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Juhul kui tööturule sisenemiseks on tulenevalt õigusaktidest vajalik kutse olemasolu, nagu õpetaja kutse puhul, siis on ka edaspidi õppekava aluseks kutsestandard ning õppeasutus, antud juhul ülikool jätkab enda lõpetajatele konkursita kutse andjana. Juhul kui õppeasutus otsustab valdkonnas, kus kutse ei ole tööturule sisenemiseks vajalik võtta aluseks kompetentsiprofiili, näiteks pärandtehnoloogia valdkonnas, siis saab õppeasutus antud õppekava registreerides taotleda esmakutse andja õigust antud õppekava lõpetajatele.</p>

Tartu Ülikool	Eelnõu § 15 lg 3 kohaselt loetakse õppekava kompetentsiprofiilile vastavaks, kui õppekavaga kirjeldatud õpiväljundites sisalduvad kõik ametialases kompetentsiprofiilis esitatud kompetentsusnõuded; õppekava vastavust hindab õppekava registreerimisel Haridus- ja Teadusministeerium. Palun selgitada, kas esmakutse andmise õigust on võimalik taotleda/saada ka juba avatud õppekava muutmisel.	Teadmiseks võetud. Täpsemad tingimused õppekava muutmisel esmakutse andmise õiguse taotlemiseks täpsustakse rakendusmääruste väljatöötamise käigus.
Tartu Ülikool	Eelnõu § 16 lg 3 p 2 kohaselt peab õppeasutus esmakutse andjana hindama kutse saaja kompetentsust sobilikus õppe- või töökeskkonnas kaasates valdkonna tööandjaid (sama sõnastus ka kutseeksami osas § 16 lg 1 p-s 5). Palun selgitada, kas kõrgharidustaseme lõpetamisel toimuv lõputöö kaitsmine või sooritatav lõpueksam on kompetentsuse hindamiseks jätkuvalt sobilik või on mõeldud täiendavat hindamist?	Selgitame. Kõrgharidustaseme lõpetamisel toimuv lõputöö kaitsmine või sooritatav lõpueksam on kompetentsuse hindamiseks jätkuvalt sobilik. Eelnõuga ei ole mõeldud täiendavat hindamist. Eelnõu loob tingimused, et ka madalamatel haridustasemetel saaks loobuda õpiväljundite topelthindamisest.
Tartu Ülikool	Eelnõu § 18 lg 4 kohaselt loetakse õppe lõpetamisel isikule kutse antuks kandega kutse- ja oskuste registris, kui: 1) isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsequalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22–142) 2 (2) nimetatud reguleeritud kutsealal ja 2) õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud. Seletuskirjas märgitakse (lk 38), et kui varem loeti vastava erisuse alusel kutse antuks isikule väljastataval akadeemilisel õiendil tehtava märkega, siis eelnõus nähakse ette ka antud erisuse alusel antud kutsete kandmine kutse ja oskuste registrisse, koondades ülevaate kõikidest Eestis väljastatud kutsequalifikatsioonidest. Eelnimetatud direktiivis reguleeritakse arstide, õdede, hambaarstide, veterinaararstide, ämmaemandate, proviisorite ja arhitektide õpet. Arvestades, et hetkel ei ole kõigi eelnimetatud erialade kohta kutsestandardeid, siis palun selgitada, kas on kavas need koostada (sh arstide, hambaarstide kohta). Samuti palun selgitada, kas kutseseaduse jõustumisel tuleb kutse- ja oskuste registrisse teha kanded kõigi eelnimetatud erialade lõpetajate kohta.	Selgitame. Täpsustatud seletuskirjas, et § 18 lg 4 on direktiivist 2005/36/EÜ tulenev kitsas erisäte, mis ei muuda üldreeglit: kutsestandardil põhineva õppekava korral omandatakse kutse ning kompetentsiprofiilil põhineva õppekava korral esmakutse. Tervishoiutöötajate kvalifikatsiooninõuded on reguleeritud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel ning kutseseaduse jõustumisel ei teki antud seaduse kohaselt kohustust kehtestada antud valdkondades kutsestandard ega kanda eelnimetatud erialade lõpetajaid kutse- ja oskuste registrisse.

Tartu Ülikool	Kutse- ja oskuste registri põhimääruse kavandi kohaselt on andmete registrisse kandmise aluseks muuhulgas õppeasutuse juhi käskkiri kutse andmise kohta, kui kutse annab konkursita valitud kutse andja, või esmakutse andmise kohta, kui esmakutse annab esmakutse andja. Teen ettepaneku asendada sõnastus <i>õppeasutuse juhi käskkiri</i> sõnastusega <i>õppeasutuse otsus</i> .	Teadmiseks võetud. Arvestame märkusega kutse- ja oskuste registri põhimääruse koostamisel.
Tartu Ülikool	Kutse- ja oskuste registri põhimääruse kavandi kohaselt kannab kutse saaja andmed registrisse kutse andja (§ 13 lg 1 p 2). Kõrgkooli antava (esma)kutse puhul tuleb kaaluda võimalusi, et kutsete andmed saaksid liikuda kutse- ja oskuste registrisse otse EHISest vastava andmevahetuse teel.	Teadmiseks võetud. Arvestame ettepanekut EHIS-e edasiste arenduste planeerimisel, et andmevahetus kõrgkoolide kutse andmisel EHIS-e ning kutse- ja oskuste registri vahel võimalusel automatiseerida.
Kaitseväge Akadeemia	Toetame ettepanekut täpsustada seaduse nimetust ning muuta seaduse nimetus kutse- ja oskuste seaduseks, kuna eelnõus on läbivaldt kasutatud vastavaid mõisteid ning nimetus annab selgemalt edasi seaduse reguleerimisala. Nimetuse muutmine toob kutse kõrval selgemalt esile ka mõiste „oskus“, mis lisab kutseõppe omandamise juurde olulise kvalitatiivse mõõtme.	Arvestatud.
Kaitseväge Akadeemia	Positiivse muudatustena näeme, et seaduse muutmisega pööratakse senisest enam tähelepanu kutseõppe ning töömaailmas omandatavate kutsekvalifikatsioonide sidumisele. See toetab paindlikuma ja loogilisema õpitee kujundamist, sealhulgas mikrovalifikatsioonide võimaluste arendamist kutseõppes. Samas võib tähenda ka seda, et senisest enam hakatakse riigi/ministeeriumite poolt suunama vastuvõtu mahtusid, erialade avamist ja õppekavade sisu. Seega tuleks arvestada et nt OSKA analüüsid ei muutuks õppekavade planeerimisel liiga jäigaks suuniseks, et kõrgkoolidel säiliks õppekavade kujundamisel siiski kõrgkooli autonoomia.	Teadmiseks võetud.
Kaitseväge Akadeemia	Kuna eelnõus toodud muudatuste tulemusel vähendatakse kutsestandardite koguhulka märkimisväärselt, siis on üheks riskiks see, et teatud õppekavadele võivad kaduda selged alused, mis omakorda võivad luua erinevaid tõlgendusi, milliseid oskusi õppekaval lõpetaja peab omama.	Teadmiseks võetud.

	<p>Kompetentsiprofiilide loomisel peaksid kõrgkoolid olema kindlasti samuti kaasatud (lisaks tööandjatele).</p> <p>Muudatused võivad teatud määral hägustada piire kutsehariduse ja rakenduskõrghariduse vahel. Tuleb hästi läbi mõelda, milline on rakenduskõrgkooli roll võrreldes kutsekoolidega.</p>	
Kaitseväge Akadeemia	<p>Kutse- ja oskuste registri põhimääruse kavandi kohaselt kannab kutse saaja andmed registrisse kutse andja (§ 13 lg 1 p 2). Kõrgkooli antava (esma)kutse puhul tuleb kaaluda võimalusi, et kutsete andmed saaksid liikuda kutse- ja oskuste registrisse otse EHISest vastava andmevahetuse teel.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Arvestame ettepanekut EHIS-e edasiste arenduste planeerimisel, et andmevahetus kõrgkoolide kutse andmisel EHIS-e ning kutse- ja oskuste registri vahel võimalusel automatiseerida.</p>